

3. kvartal 2020

Innhold

Nøkkeltall konsern	3
Styrets beretning	4
Resultatregnskap	14
Balanse	15
Kontantstrøm	16
Egenkapitaloppstilling	17
Noter	18
Risiko og Kapitalstyring	34
Kvartalsvis resultatutvikling	35
Nøkkeltall konsern 2015-2019	36
Beregninger	37
Alternative resultatmål - APM	38

	3. kv. 2020	3. kv. 2019	30.09.2020	30.09.2019	31.12.2019
Resultat (mill. kroner)					
Netto renteinntekter	472	499	1 446	1 403	1 926
Netto provisjonsinntekter	91	93	250	253	344
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	14	31	4	55	24
Sum andre driftsinntekter	40	17	84	48	74
Sum netto inntekter	617	640	1 785	1 759	2 368
Sum driftskostnader før tap	226	226	698	685	918
Driftsresultat før tap	391	414	1 087	1 074	1 450
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	6	-19	114	-14	-17
Resultat før skattekostnad	384	433	973	1 088	1 467
Skattekostnad	80	102	217	256	342
Resultat for perioden	304	331	756	832	1 125
Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltning					
Netto renteinntekter	1,32 %	1,57 %	2,08 %	1,51 %	1,53 %
Netto provisjonsinntekter	0,25 %	0,29 %	0,36 %	0,27 %	0,27 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	0,04 %	0,10 %	0,01 %	0,06 %	0,02 %
Andre driftsinntekter	0,11 %	0,05 %	0,12 %	0,05 %	0,06 %
Sum netto inntekter	1,72 %	2,01 %	2,57 %	1,89 %	1,88 %
Sum driftskostnader før tap	0,63 %	0,71 %	1,01 %	0,74 %	0,73 %
Driftsresultat før tap	1,09 %	1,30 %	1,57 %	1,15 %	1,15 %
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	0,02 %	-0,06 %	0,16 %	-0,02 %	-0,01 %
Resultat før skattekostnad	1,07 %	1,36 %	1,40 %	1,17 %	1,17 %
Skattekostnad	0,22 %	0,32 %	0,31 %	0,27 %	0,27 %
Resultat for perioden	0,85 %	1,04 %	1,09 %	0,89 %	0,89 %
Nøkkeltall resultat					
Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	9,6 %	11,2 %	7,8 %	9,5 %	9,5 %
Kostnader i % av inntekter	36,6 %	35,3 %	39,1 %	38,9 %	38,8 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto inntekter fra finansielle instrumenter	37,5 %	37,1 %	39,2 %	40,2 %	39,2 %
Nøkkeltall balanse					
Forvaltningskapital	146 227	125 836	146 227	125 836	129 499
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	142 400	126 200	139 200	124 600	125 900
Netto utlån til kunder			110 564	105 730	106 334
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.			4,6 %	3,8 %	3,3 %
Innskudd fra kunder			60 494	58 903	57 949
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.			2,7 %	4,3 %	2,5 %
Innskudd i % av netto utlån			54,7 %	55,7 %	54,5 %
Egenkapital (inkl. hybridkapital)			13 750	12 511	13 081
Tap i prosent av netto utlån, annualisert			0,02 %	-0,07 %	-0,01 %
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån			0,29 %	0,28 %	0,27 %
Andre nøkkeltall					
Likviditetsreserve (LCR) konsern			126 %	164 %	148 %
Likviditetsreserve (LCR) konsern - EUR			172 %	3503 %	1168 %
Likviditetsreserve (LCR) morbank			152 %	141 %	140 %
Ren kjernekapitaldekning			15,7 %	15,1 %	15,7 %
Kjernekapitaldekning			17,5 %	16,6 %	17,6 %
Kapitaldekning			19,6 %	18,7 %	20,3 %
Ren kjernekapital			12 029	11 140	11 356
Kjernekapital			13 440	12 252	12 767
Netto ansvarlig kapital			14 989	13 805	14 686
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)			8,8 %	9,1 %	9,3 %
Antall ekspedisjonssteder			35	34	34
Antall årsverk i bankvirksomheten			440	429	429
Nøkkeltall egenkapitalbeviset					
Egenkapitalbevisbrøk, vektet gjennomsnitt for perioden	17,3 %	17,2 %	17,3 %	17,2 %	17,2 %
Antall utstedte bevis			15 663 944	15 663 944	15 663 944
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (morbank)	2,0	2,8	8,0	6,8	9,3
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (konsern)	3,2	3,5	7,7	8,6	11,7
Utbytte / foreslått utbytte siste år pr. egenkapitalbevis			-	6,0	8,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis			136,4	125,6	128,5
Kurs/ bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis			0,8	0,8	0,9
Børskurs ved utgangen av perioden			102,5	95,0	110,0

Styrets beretning

Generelt

Sparebanken Sør er et uavhengig og selvstendig finanskonsern med virksomhet innenfor bank, verdipapirhandel og eiendoms-
megling i Agder, Rogaland, Vestfold og Telemark.

Eiendomsmeglervirksomheten drives gjennom datterselskapet Sørmeqleren. Skade- og livsforsikringsprodukter leveres via
forsikringselskapet Frende, hvor banken er deleier. Banken er også deleier i selskapene Norne Securities og Brage Finans,
leverandører av henholdsvis verdipapirhandel, leasing og salgspant.

Hovedtrekk 3. kvartal 2020

- Godt resultat fra ordinær drift
- Effektiv drift og lave kostnader
- Meget gode resultatbidrag fra Frende og Brage
- Sterkt resultat fra selskapets eiendomsmeglervirksomhet Sørmeqleren
- Meget lave tap på utlån
- Annualisert utlånsvekst på 5,5 prosent (personkunder 5,6 og bedriftskunder 5,3)
- Annualisert innskuddsvekst på 2,9 prosent
- Egenkapitalavkastning etter skatt på 9,6 prosent
- Ren kjernekapitaldekning på 15,7 prosent og uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) på 8,8 prosent

Hovedtrekk etter 9 måneder

- Godt resultat fra ordinær drift
- Effektiv drift og lave kostnader
- Positiv utvikling i netto renteinntekter
- Gode resultatbidrag fra Frende, Brage og Sørmeqleren
- Økte modellbaserte tap som følge av koronapandemien
- 12 måneders utlånsvekst på 4,6 prosent
- 12 måneders innskuddsvekst på 2,7 prosent
- Egenkapitalavkastning etter skatt på 7,8 prosent

Økonomiske rammebetingelser

Norsk økonomi og finansmarkedene har i 3. kvartal fortsatt vært preget av koronapandemien. Det er mye usikkerhet, både i
finansmarkedet og samfunnet generelt.

Styrringsrenten ble i mai 2020 redusert til rekordlave 0 prosent. Begrunnelsen for rentereduksjonen var konsekvensene av
COVID-19. Situasjonen i norsk økonomi har etter dette bedret seg, og det har vært en gradvis åpning av samfunnet. Norges Bank
holdt styrringsrenten uendret på siste rentemøte i september 2020 med bakgrunn i det store økonomiske tilbakeslaget som har
vært, og det knyttes fortsatt stor usikkerhet til den videre utviklingen.

Markedsuroen som kom i kjølvannet av koronautbruddet, avtok gjennom våren og sommeren. Situasjonen har vært ganske
stabil gjennom 3. kvartal. Spredningen av koronaviruset har økt noe gjennom høsten, noe som har medført innstramminger i
smittevernet i enkelte områder og en videre gjenåpning av samfunnet har blitt utsatt.

Norge har handlingsrom i den økonomiske politikken, solide banker og gode velferdsordninger. Det setter Norge i en særstilling
til å håndtere krisen. Lavere lånekostnader vil kunne hjelpe norske bedrifter og husholdninger gjennom en krevende tid med
reduserte inntekter. Når tiltakene for å begrense smitten etter hvert trappes ned og situasjonen normaliseres, vil lave renter kunne
bidra til at aktiviteten kan ta seg raskere opp.

Kapitalmarkedene er fortsatt preget av COVID-19, og det har vært store markedsbevegelser siden midten av mars. Påslagene i
penge- og obligasjonsmarkedene har falt de siste kvartalene, både i inn- og utland. Norges Bank etablerte i mars ekstraordinære
F-lån til bankene for å sikre at styrringsrenten får gjennomslag i pengemarkedsrentene. Norges Bank vil tilby ekstraordinære
tremåneders F-lån så lenge den finner det formålstjenlig.

Årsveksten i innenlandsk bruttogjeld til publikum, K2, var ved utgangen av august 2020 på 4,7 prosent. Veksten i kreditt til
husholdninger og næringsliv var på henholdsvis 4,6 prosent og 3,9 prosent.

Finansdepartementet besluttet den 13. mars 2020 å sette ned det motsykliske kapitalbufferkravet for banker fra 2,5 prosent til 1 prosent med umiddelbar virkning. Endring ble gjennomført for å motvirke at en strammere utlånspraksis hos bankene skal forsterke nedgangen som følge av COVID-19. Det vises til at norske banker er lønnsomme og solide, og har nok kapital til å bære tap ved et kraftig tilbakeslag. Norges Bank, som lager beslutningsgrunnlaget og gir departementet råd om nivået, har uttalt at de ikke forventer å gi råd om å øke bufferkravet før tidligst i første kvartal 2021.

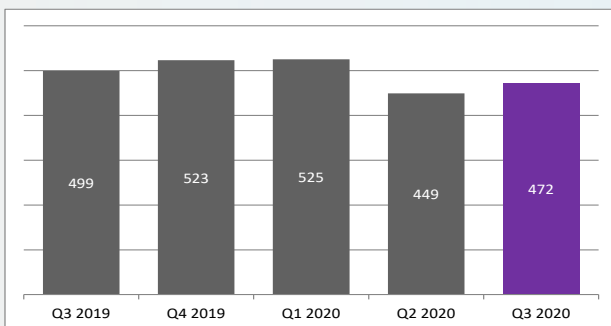
Resultat

Resultat før skatt utgjorde 384 mill. kroner i 3. kvartal 2020, mot 433 mill. kroner i samme periode i 2019. Det utgjør en reduksjon på 49 mill. kroner. Egenkapitalavkastning etter skatt utgjorde 9,6 prosent i 3. kvartal 2020, mot 11,2 prosent i samme periode i 2019.

Resultat før skatt etter 3.kvartal 2020 utgjorde 973 mill. kroner, mot 1 088 mill. kroner i samme periode i 2019. Egenkapitalavkastningen etter skatt utgjorde 7,8 prosent etter 3.kvartal 2020.

Rentenetto

Rentenetto pr. kvartal i mill. kroner

Netto renteinntekter utgjorde 472 mill. kroner i 3. kvartal 2020, mot 499 mill. kroner i 3. kvartal 2019, en reduksjon på 27 mill. kroner.

Norges Bank har satt ned renten med 1,5 prosentpoeng i 2020, til rekordlave 0 prosent. Banken har fulgt opp med rentereduksjon på utlån til kunder med inntil 1,25 prosentpoeng. Banken har også gjennomført renteendring på enkelte innskudd i 2020.

Banken implementerte renteendringen på utlån med forkortede varslingstider, og bankens kunder kunne nyte godt av lave utlånsrenter i en krevende periode. Varslingstid for renteendring på utlån er normalt 6 uker, og effekten av den forkortede varslingslengden reduserte rentenettoen med ca. 56 mill. kroner i 2. kvartal. Renteendring på innskudd må varsles 8 uker før implementering.

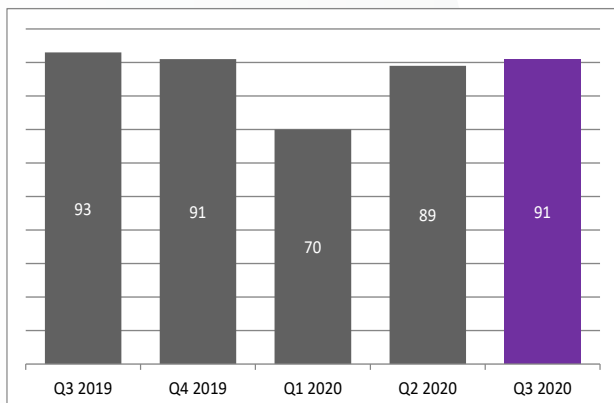
Renteendringene har gitt press på bankens netto renteinntekter. Rentemarginen (utlånsrente - innskuddsrente) har falt i 3. kvartal 2020.

Netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i 3. kvartal 2020 var 1,32 prosent, ned fra 1,57 prosent på samme tid året før. Som følge av uro i finansmarkedet under koronapandemien har balansen økt betydelig. Dette gjelder hovedsakelig finansielle derivater og mottatt sikkerhet knyttet til derivatavtaler. I tillegg har banken benyttet seg av F-låneordning i Norges Bank. Økningen i forvaltningskapital forklarer anslagsvis 7 basispunkter av fallet i rentenetto målt i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapitalen.

Styrets beretning

Provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter pr. kvartal i mill. kroner

Netto provisjonsinntekter utgjorde 91 mill. kroner i 3. kvartal 2020, mot 93 mill. kroner i 3. kvartal 2019.

Brutto provisjonsinntekter i 3. kvartal 2020 viste 103 mill. kroner, mot 106 mill. kroner i 3. kvartal 2019.

Provisjonsinntekter	3. kvartal 2020	3. kvartal 2019	Endring	30.09.2020	30.09.2019	Endring
Betalingsformidling	40	52	-12	118	137	-19
Eiendomsmegling	41	32	9	108	93	15
Øvrige produktselskaper	21	23	-2	66	64	2
Sum	103	106	-3	292	294	-2

Brutto provisjonsinntekter var lavere i 3. kvartal 2020, enn samme periode i 2019. Det har vært et fall i provisjonsinntekter som i all hovedsak skyldes bortfall av valutainntekter knyttet til kortbruk i utlandet. Bakgrunnen er at bankens kunder reiser mindre som følge av COVID-19 situasjonen.

Bankens eiendomsmegler, Sørmeglere, har hatt god vekst og har økte provisjonsinntekter både i 3. kvartal og hittil i 2020.

Finansielle instrumenter

Netto inntekter fra finansielle instrumenter ble 14 mill. kroner i 3. kvartal 2020, mot 31 mill. kroner i samme periode i fjor.

Netto inntekter fra finansielle instrumenter	3. kvartal 2020	3. kvartal 2019	Endring	30.09.2020	30.09.2019	Endring
Sertifikater og obligasjoner	1	-15	16	-38	-8	-30
Aksjer inkl. utbytte	6	10	-4	13	18	-5
Fastrenteutlån	-5	23	-28	-9	15	-23
Utstedte verdipapirer - sikringsbokføring	14	7	7	35	21	14
Tilbakekjøp egne utstedte obligasjoner	-2	-1	-1	-12	-10	-3
Andre Finansielle instrumenter	0	5	-5	16	19	-3
Sum	14	31	-17	4	55	-51

Resultateffekter knyttet til sikringsbokføring gjelder i hovedsak verdiendringer knyttet til basisswapper. Basisswappene benyttes som instrument for sikringsbokføring av gjeld med fast rente utstedt i euro. Verdien på basisswappene svinger som følge av markedsendringer og resultatføres løpende. Dette er sikringsinstrumenter, og sett over instrumentenes løpetid er markedsverdiendringene null, forutsatt at obligasjonene holdes til forfall.

Inntekter fra tilknyttede selskaper

Sparebanken Sør har de siste årene økt sine eierandeler i Frende Holding AS og Brage Finans AS. I 2. kvartal 2020 ble eierandelen i Frende økt ytterligere, fra 20,2 prosent til 21,0 prosent. Dette er gjort som en del av den strategiske satsningen for å i større grad kunne tilby relevante, integrerte og gode løsninger til våre kunder.

Resultateffekten fra tilknyttede selskaper utgjorde 40,4 mill. kroner i 3. kvartal 2020, opp fra 16,3 mill. kroner i tilsvarende periode i 2019.

Sparebanken Sørs resultatandel i Brage Finans AS var i 3. kvartal 9,3 mill. kroner. Resultatandelen var 22,9 mill. kroner hittil i år.

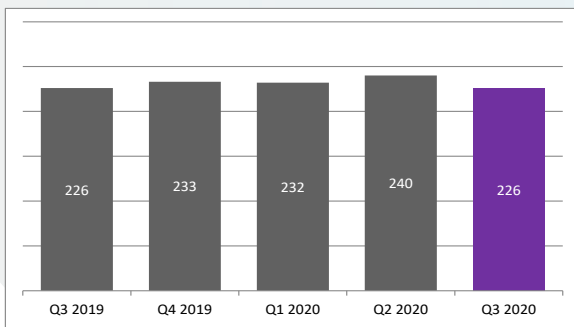
Sparebanken Sørs resultatandel i Frende Holding AS var 36,5 mill. kroner i 3. kvartal. Resultatandelen var 63,8 mill. kroner hittil i år.

I forbindelse med kjøp av aksjer i Frende Holding AS, i både 2018 og 2020 ble det identifisert merverdier som skal avskrives over forventet levetid. Konsernet har avskrevet merverdiene med 5,4 mill. kroner i 3. kvartal og 15,4 mill. kroner i årets 9 første måneder.

I 1. kvartal ble det gjennomført en verdjustering av aksjene i Vipps, noe som gav en positiv effekt på aksjene i Balder Betaling AS. Verdjusteringen utgjorde 7,7 mill. kroner. Det er ikke foretatt noen verdjustering i 3. kvartal.

Driftskostnader

Driftskostnader pr. kvartal i mill. kroner

Driftskostnadene utgjorde 226 mill. kroner i 3. kvartal 2020. Kostnadene i kvartalet var på samme nivå som i tilsvarende periode i 2019.

Driftskostnadene i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde 0,63 prosent (0,71 prosent) i 3. kvartal 2020. Kostnader i forhold til inntekter ble i konsernet 36,6 prosent (35,3 prosent). Kostnader i forhold til inntekter, ekskl. finansielle instrumenter, var 37,5 prosent (37,1 prosent).

Kostnadene i bankvirksomheten utgjorde 199 mill. kroner i 3. kvartal 2020, mot 201 mill. kroner i samme periode i 2019.

Tap og mislighold

Netto tap på utlån utgjorde 6 mill. kroner i 3. kvartal 2020, noe som utgjør 0,02 prosent av brutto utlån (annualisert). Netto tap på utlån i samme periode i 2019 viste inngang på 19 mill. kroner.

Netto tap på utlån hittil i år utgjorde 114 mill. kroner, mot inngang på 14 mill. kroner i samme periode året før.

Tapskostnaden hittil i år knyttet seg i all hovedsak til modellberegnet tap etter IFRS9, som følge av et negativt makrobilde. Makrovariablene som er lagt til grunn er presentert i note 5. Makrobildet har vært relativt stabilt gjennom 3. kvartal, noe som gir utslag i lave tap i kvartalet isolert.

Styrets beretning

Koronakrisen har rammet mange næringer, og myndighetene har iverksatt omfattende støttetiltak som treffer bredt. Banken har tilnærmet ingen direkte eksponering mot olje- og offshorenæringen, som er spesielt hardt rammet som følge av fall i oljeprisen. Bankens indirekte eksponering mot olje- og offshorenæringen er lav. Anslagsvis er kun 1-2 prosent av bankens næringseiendomsportefølje eksponert mot leietakere i denne næringen. COVID-19 krisen inntrådte for fullt fra medio mars, og ved utgangen av 3. kvartal var det fortsatt usikkerhet mht. hvor store de negative effektene blir for bankens kunder. Kredittrisikoen i bankens kundeportefølje har økt, men samtidig har myndighetene implementert massive støttetiltak som vil bidra til å redusere de negative effektene for kundene.

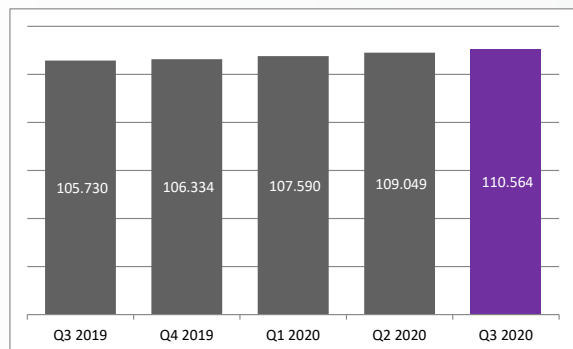
Vurderingene knyttet til tap vil alltid være beheftet med usikkerhet. Usikkerheten påvirker de vurderingene som er foretatt med utgangspunkt pr. 30. september 2020.

Totale nedskrivninger for konsernet beløp seg til 500 mill. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2020, noe som utgjorde 0,45 prosent av brutto utlån. Tilsvarende tall i 2019 var 413 mill. kroner og 0,39 prosent av brutto utlån.

Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager var 325 mill. kroner, noe som utgjorde 0,29 prosent av brutto utlån. Dette var noe høyere enn tilsvarende tidspunkt i 2019, hvor brutto misligholdte engasjementer var på 295 mill. kroner og utgjorde 0,28 prosent av brutto utlån. Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager er fortsatt på et meget lavt nivå.

Utlån

Utlån i mill. kroner

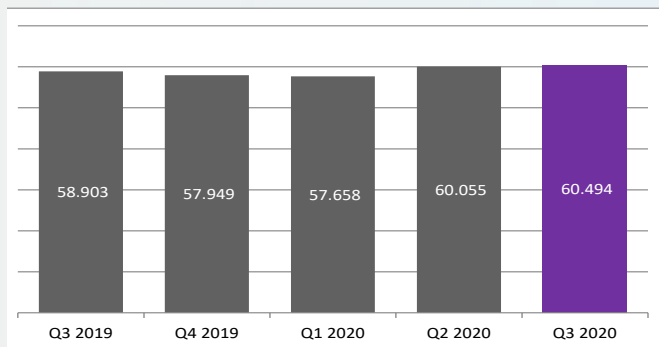
Netto utlån har de siste tolv månedene økt med 4,8 mrd. kroner til 110,6 mrd. kroner, en vekst på 4,6 prosent. Det er høyt fokus på lønnsom vekst.

Brutto utlån til personkunder har de siste tolv månedene økt med 2,9 mrd. kroner til 72,9 mrd. kroner, en vekst på 4,2 prosent.

Brutto utlån til bedriftskunder har økt de siste tolv månedene med 2,0 mrd. kroner til 38,0 mrd. kroner, en vekst på 5,7 prosent. Utlån til personkunder utgjorde 66 prosent (66 prosent) av totale utlån ved utgangen av 3. kvartal 2020.

Innskudd

Innskudd i mill. kroner

Innskudd fra kunder har de siste tolv månedene økt med 1,6 mrd. kroner til 60,5 mrd. kroner, en vekst på 2,7 prosent.

Innskudd fra personkunder har økt med 1,8 mrd. kroner til 29,8 mrd. kroner, en vekst på 6,5 prosent. Innskudd fra bedriftskunder er redusert med 0,1 mrd. kroner til 30,4 mrd. kroner, en reduksjon på 0,4 prosent.

Banken har valgt å redusere store kapitalmarkeds innskudd i 2020, og har hatt en god økning i mindre, driftsrelaterte bedriftsinnskudd. Reduksjonen av kapitalmarkedsinnskudd siste 12 måneder utgjorde i overkant av 2,2 mrd. kroner, og justert for kapitalmarkedsinnskudd var innskuddsveksten siste 12 måneder på 8,3 prosent for bedriftskunder.

Innskuddsdekningen i Sparebanken Sør var 54,7 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2020, ned fra 55,7 prosent på samme tidspunkt året før. Nedgangen skyldes i hovedsak bortfall av større innskudd.

Markedsfinansiering og likviditetsportefølje

Konsernet har en god likviditetssituasjon. Likviditetsbufferne er betryggende, og forfallstrukturen på innlånene er godt tilpasset virksomheten. Nye langsiktige innlån opptas ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF), seniorgjeld og etterstilt seniorgjeld. Konsernet har tilrettelagt for langsiktig finansiering i det internasjonale markedet gjennom etablerte EMTN programmer.

Samlet ordinær markedsfinansiering utgjorde 58,8 mrd. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2020, hvorav 75 prosent var OMF. Langsiktig finansiering (løpetid over 1 år) hadde en gjennomsnittlig løpetid på 3,6 år ved utgangen av kvartalet.

Sparebanken Sør har benyttet seg av den ekstraordinære låneordningen som Norges Bank etablerte i mars 2020. Pr. 30 september hadde morbanken 2,5 mrd. kroner i F-lån i norske kroner.

Likviditeten i det norske obligasjonsmarkedet har bedret seg de to siste kvartalene, og kredittspreadene har vært stabile gjennom 3. kvartal. Statens Obligasjonsfond er reetablert, og har som mandat å bidra til økt likviditet og kapital til obligasjonsmarkedet gjennom kjøp av obligasjoner til markedsmessige vilkår. Norges Banks pengemarkedstiltak og Statens Obligasjonsfond har bidratt til et mer velfungerende obligasjonsmarked.

Konsernets beholdning av rentebærende verdipapirer utgjorde 22,5 mrd. kroner pr. 30. september 2020. Konsernets likviditetsreserve (LCR) utgjorde 152 prosent pr. 30. september 2020 (147 prosent i morbank).

Rating

Sparebanken Sør har en A1 rating med «Stable Outlook» fra Moody's.

Obligasjoner med fortrinnsrett som utstedes av Sparebanken Sør Boligkreditt AS, er ratet av Moody's til Aaa.

Styrets beretning

Ansvarlig kapital og kapitaldekning

Netto ansvarlig kapital utgjorde 14,9 mrd. kroner. Hybridkapital utgjorde 1,4 mrd. kroner og ansvarlig lån 1,7 mrd. kroner. Ved utgangen av 3. kvartal 2020 utgjorde ren kjernekapitaldekning 15,7 prosent, kjernekapitaldekningen 17,5 prosent og kapitaldekningen 19,6 prosent for konsernet Sparebanken Sør. Beregningene er basert på standardmetoden i Basel II regelverket.

Sparebanken Sør eier 20,8 prosent av Brage Finans AS. Selskapet er forholdsmessig konsolidert etter reglene om samarbeidende grupper.

For morbank utgjorde ren kjernekapital 16,3 prosent, kjernekapitaldekningen 18,5 prosent og kapitaldekningen 20,8 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2020.

Pilar 2-kravet for Sparebanken Sør ble fastsatt i 2018 til 2,0 prosent av risikovektet balanse. Kravet er knyttet til en vurdering av risikofaktorer som ikke dekkes av pilar 1-kravene, og inkluderer også ny metode for å beregne kapitalkrav for, tilknyttet, deleid forsikringselskap. Kapitalkrav knyttet til eierandel i Frende Holding AS utgjør alene ca. 0,3 prosentpoeng. Finanstilsynet skulle ha vurdert konsernets risiko og kapitalbehov (SREP) i 2020, men som følge av koronapandemien vil Finanstilsynet ikke fatte nye pilar 2-vedtak i 2020, med mindre det avdekkes særskilte forhold av vesentlig karakter som etter Finanstilsynets vurdering tilsier økt kapitalbehov. Konsernet har gjennomført årets ICAAP, og konsernets egne beregninger tilsier at pilar 2-kravet bør ligge markert lavere, og at dette vil ligge ned mot 1,5 prosent av risikovektet balanse.

Finansdepartementet besluttet i 1. kvartal å sette ned det motsykliske kapitalbufferkravet for banker fra 2,5 prosent til 1 prosent med umiddelbar virkning. Dette ble gjort for å motvirke at en strammere utlånspraksis hos bankene skal forsterke nedgangen som følge av COVID-19. Norges Bank, som lager beslutningsgrunnlaget og gir departementet råd om nivået, har uttalt at den ikke forventer å gi råd om å øke bufferkravet før tidligst i første kvartal 2021.

Konsernet oppfylte kapitalkravene på henholdsvis 13,0 prosent for ren kjernekapital, 14,5 prosent for kjernekapital og 16,5 prosent for totalkapital med god margin. Konsernets interne mål er 15,3 prosent i ren kjernekapitaldekning.

Finansdepartementet har vedtatt forskriftsendringer som satte EUs kapitalkravsregelverk CRR/CRD IV i kraft fra 31. desember 2019. Systemrisikobufferkravet økes fra 3 til 4,5 prosent. Det har tidligere vært signalisert en gradvis innføring av systemrisikobufferkravet innen 2021, men Finansdepartementet vil fastsette en overgangsregel for banker som benytter standardmetoden eller grunnleggende IRB som innebærer at disse bankene først skal oppfylle økt systemrisikobufferkrav med virkning fra 31. desember 2022.

Konsernet vil tilpasse seg nye krav innen 2022, samt sikre nødvendige buffere over minimumskravet.

En viktig del av konsernets målsetting er at ren kjernekapitaldekning skal være på nivå med sammenlignbare banker. Av de store regionbankene er det bare Sparebanken Sør som benytter standardmetoden i kapitaldekningsberegningen, og banken har i dag en høyere uvektet kapitaldekning enn de andre regionbankene. Sparebanken Sør har iverksatt en prosess for å kunne søke Finanstilsynet om godkjenning av interne modeller i kapitalberegningen (IRB). Arbeidet med å forberede en IRB-søknad er et høyt prioritert område i banken. Arbeidet er imidlertid mer omfattende enn opprinnelig forutsatt, bl.a. som følge av endrede krav fra EBA som påvirker bankens modellutvikling.

Konsernets uvektede kjernekapitalandel (leverage ratio) utgjorde 8,8 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2020, mot 9,1 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2019. Bankens soliditet vurderes som meget tilfredsstillende.

Banken mottok den 20. desember 2019 vedtak om minimumskrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld (MREL) fra Finanstilsynet. MREL og intern oppkapitalisering er et sentralt element i krisehåndteringsdirektivet (BRRD). MREL kravet er på 33,5 prosent av justert risikovektet engasjementsbeløp basert på bankens balanse pr. 31. desember 2018. Hensyntatt tilgjengelig ansvarlig kapital i banken, medfører vedtaket et krav til konvertibel gjeld på 9,8 mrd. kroner. Bankens MREL-krav er i vedtaket gjort gjeldende fra 31. mars 2020, og kravet til etterstilling skal oppfylles innen 1. januar 2024.

I overgangsperioden kan banken benytte seniorgjeld med gjenværende løpetid på mer enn 1 år, som er utstedt før 1. januar 2020 til å oppfylle kravet. Banken har overfor Finanstilsynet lagt frem en plan for oppfyllelse av kravet om etterstilt gjeld. Finanstilsynet vil tidlig i overgangsperioden fastsette kravet på årlig basis, men varsler at kravet etter hvert vil oppdateres med kortere tidsetterslep. Banken utstedte i juni 2020, som den første norske bank, senior etterstilt obligasjon (Tier 3) pålydende 1 mrd. kroner med løpetid på 5 år. Banken utvidet lånet med 1 mrd. kroner i 3. kvartal.

Bankens egenkapitalbevis

Banken hadde pr. 30. september 2020 utstedt 15 663 944 egenkapitalbevis. Resultat (konsern) pr. egenkapitalbevis utgjorde 3,2 kroner pr. bevis i 3. kvartal og 7,7 kroner pr. bevis etter 3. kvartal. Eierbrøk for 3. kvartal 2020 var 17,3 prosent. Hybridkapitalen (fondsobligasjonslån), som er klassifisert som egenkapital, er holdt utenfor ved beregning av eierbrøk.

Utbytte

Sparebanken Sør skal gjennom god, stabil og lønnsom drift sikre at egenkapitalbeviserne oppnår konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene.

Overskuddet skal fordeles mellom eierandelskapitalen (egenkapitalbeviserne) og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av egenkapitalen.

Ved fastsettelse av årlig utbytte skal bankens kapitalbehov ivaretas, herunder myndighetspålagte krav til kapitaldekning, forventninger hos investorer, samt bankens strategiske planer.

Det er en målsetting at 50 til 70 prosent av egenkapitalbeviserens andel av årets resultat etter skatt skal utdeles som utbytte.

Forstanderskapet vedtok 26. mars 2020, i samsvar med styrets innstilling, å ikke på det tidspunktet dele ut utbytte for egenkapitalbeviset for 2019. Bakgrunnen for vedtaket var de oppfordringer og anbefalinger som forelå fra Finansdepartementet, Finanstilsynet og europeiske tilsynsmyndigheter som følge av potensielle konsekvenser av COVID-19 pandemien. Med bakgrunn i Finanstilsynets uttalelse 2. september 2020, samt påfølgende pressemelding fra Finansdepartementet 9. september 2020, er situasjonen uendret. Bankens styre vil løpende vurdere grunnlaget for en eventuell omdisponering av overskuddet for 2019. Dersom omstendighetene tilsier det, vil styret kalle inn til ekstraordinært forstanderskapsmøte for behandling av utdeling av utbytte.

Datterselskaper og samarbeidende selskaper

Bankens heleide datterselskap **Sparebanken Sør Boligkreditt AS** har konsesjon til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF), og benyttes som et instrument i bankens langsiktige fundingstrategi. Pr. 30. september 2020 hadde banken overført boliglån på 44,5 mrd. kroner til selskapet, tilsvarende 60 prosent av samlede utlån til personmarkedet.

Bankens egen eiendomsmeglervirksomhet, **Sørmegleren**, er den klart ledende megleren på Sørlandet. Sørmegleren fortsetter å vokse. Selskapet har nå 92 ansatte og er lokalisert på 18 steder. Sørmegleren hadde pr. 30. september 2020 et resultat før skatt på 21,5 mill. kroner, mot 11,8 mill. kroner i samme periode året før. Det var en krevende start på 2020 for meglervirksomheten som følge av koronasituasjonen. Aktiviteten har økt betydelig den siste tiden, og resultat før skatt i 3. kvartal utgjorde hele 14,7 mill. kroner.

Frende Holding AS (eierandel 21,0 prosent) er morselskapet til Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS, som tilbyr skade- og livsforsikring til privatpersoner og bedrifter.

Frende Holding AS hadde i 3. kvartal et resultat før skatt på 212,6 mill. kroner, opp fra 92,7 mill. kroner i samme periode året før. Resultat før skatt etter 9 måneder i 2020 utgjorde 404,6 mill. kroner, mot 272,4 mill. kroner i 2019. Frende Holding AS hadde en egenkapitalavkastning hittil i 2020 på hele 26,5 prosent.

Frende Skade hadde ved utgangen av kvartalet et resultat før skatt på 227,5 mill. kroner, mot 171,4 mill. kroner i samme periode året før. Resultat for 3. kvartal var 162,7 mill. kroner (55,2 mill. kroner). Selskapet hadde totalt 2 133 mill. kroner (2 100 mill. kroner) i bestandspremie, fordelt på over 159 300 kunder. Markedsandelen var ved utgangen av kvartalet på 3,4 prosent. Skadeprosenten i de tre første kvartalene var 73,0 prosent (79,9 prosent), og selskapets combined ratio var på 89,8 prosent (97,7 prosent). Det var færre storskader i 2020 sammenlignet med 2019, samtidig som det har vært god utvikling i skadefrekvens på flere av de store produktene gjennom året. Finansresultatet var ved utgangen av 3. kvartal 69,3 mill. kroner (137,9 mill. kroner), og isolert i 3. kvartal bidro finans med 53,8 mill. kroner (37,0 mill. kroner).

Styrets beretning

Frende Liv hadde ved utgangen av kvartalet et resultat før skatt på 195,1 mill. kroner, mot 116,0 mill. kroner året før. Resultat for 3. kvartal var 56,1 mill. kroner (43,1 mill. kroner). Både i 3. kvartal isolert, og for året totalt, har risikoresultatene vært svært gode. Finansresultatet var ved utgangen av 3. kvartal 33,5 mill. kroner (56,7 mill. kroner) kroner, og isolert i 3. kvartal bidro finans med 25,1 mill. kroner (14,8 mill. kroner). Bestandspremie inkl. sparepremie var 1 021 mill. kroner (968 mill. kroner).

Brage Finans AS (eierandel 20,8 prosent) er et finansieringsselskap som tilbyr leasing og salgspantelån til bedrifts- og privatmarkedet. Selskapet har hovedkontor i Bergen med kontorer i Stavanger, Kristiansand, Ålesund, Haugesund og Kragerø. Distribusjon av selskapets produkter skjer hovedsakelig gjennom eierbanker, eget salgsapparat og via forhandlere.

Brage Finans AS (Brage) kan i 3. kvartal 2020 vise til fortsatt resultatframgang, vekst i utlånsporteføljen og en solid kapitaldekning. Resultat før skatt i 3. kvartal utgjorde 61,6 mill. kroner, mot 45,7 mill. kroner i 3. kvartal 2019. Resultatet tilsvarte en egenkapitalavkastning på 9,5 prosent, samme som for tilsvarende periode året før.

Resultat før skatt etter 9 måneder i 2020 utgjorde 159,1 mill. kroner, mot 123,6 mill. kroner i samme periode året før.

Selskapet hadde ved utgangen av 3. kvartal 2020 en utlånsportefølje på 13,6 mrd. kroner, en økning på 2,3 mrd. kroner sammenlignet med samme tid året før.

Norne Securities AS (eierandel 17,1 prosent) er et verdipapirforetak som tilbyr internetthandel, tradisjonelle meglertjenester og corporate finance tjenester.

Norne har videreutviklet rollen som Norges ledende rådgiver og tilrettelegger for egenkapitalbevis i norske sparebanker. Selskapet har videre spisset virksomheten i to klare markedsområder: Online aksje- og fondshandel til privatkundemarkedet og Corporate Finance- og Investeringsrådgivning til bedriftskundemarkedet og profesjonelle investorer.

Balder Betaling AS (eierandel 22,2 prosent) eies av Sparebanken Sør sammen med 14 andre sparebanker. Selskapet har en eierandel på 10,6 prosent i Vipps AS, og har som mål å videreutvikle Vipps sammen med øvrige eiere.

Utsiktene fremover

Koronapandemien har preget samfunnet betydelig hittil i 2020. Det har vært gjennomført ekstreme tiltak fra myndighetene, både internasjonalt og nasjonalt, for å hindre smittespredning. Dette har gitt negative utslag på økonomien i Norge og hos våre handelspartnere. I 2. og 3. kvartal har samfunnet gradvis gått mot en økt normalisering. Regjeringens bruk av pengepolitiske virkemidler ser ut til å ha hatt god effekt på økonomien. Situasjonen i norsk økonomi har bedret seg, og finansmarkedene er mer stabile. Den nærmeste tiden forventes å være preget av lave renter, lav produktivitet, høyere arbeidsledighet, og svingende oljepriser. Veksten i norsk økonomi forventes å bli lav i 2020.

Smittespredningen av koronaviruset har i høst økt. Dette har gitt innstramminger i smittevernet på enkelte områder. Gjenåpningen av deler av samfunnet som startet før sommeren har blitt utsatt. Hvor mye viruset sprer seg, bruken av tiltak for å begrense smitten og når en eventuell vaksine blir tilgjengelig, vil bety mye for hvordan økonomien utvikler seg fremover. Norske myndigheter påpeker at tilbakeslag og økte restriksjoner ikke kan utelukkes. Internasjonalt er smittetallene fortsatt høye. Usikkerheten i både internasjonal og norsk økonomi er fortsatt betydelig. Dette vil prege Sparebanken Sør i tiden som kommer, og banken har høyt fokus på å hjelpe kundene med å redusere effekten av krisen.

Sparebanken Sør har styrevedtatte retningslinjer som sikrer at refinansiering i obligasjonsmarkedet normalt er gjennomført i god tid før endelig gjeldsforfall. Dette har medvirket til bankens solide finansieringssituasjon. Banken har lav risiko i utlånsporteføljen, og høy tapsabsorberende evne gjennom en høy egenkapitalandel. Banken drives meget kostnadseffektivt og har god underliggende drift.

Boligprisene i bankens hovedmarkeder har hatt en positiv, men moderat utvikling over flere år. Statistikken for 3. kvartal 2020 viste en positiv vekst i boligprisene i bankens markedsområde. Aktiviteten i boligmarkedet, som var veldig lav i mars og april, har tatt seg betydelig opp de siste kvartalene. Utviklingen følges tett, og usikkerheten knyttet til fremtidig utvikling er fortsatt stor. Konsernets utlån med pant i bolig er imidlertid godt sikret, og konsernet står godt rustet for å møte eventuelle fall i boligprisene. Dette underbygges av gjennomførte stresstester.

Konsernet har et krav til ren kjernekapital, inkludert pilar 2-tillegg på 2,0 prosent, som utgjør 13,0 prosent. Konsernet har en målsetning om ren kjernekapitaldekning på 15,3 prosent. Ved utgangen av 3. kvartal 2020 var ren kjernekapitaldekning 15,7 prosent, godt over myndighetskravet.

Finansdepartementet har vedtatt forskriftsendringer, noe som medførte at EUs kapitalkravsregelverk CRR/CRD IV trådte i kraft fra 31. desember 2019. Systemrisikobufferkravet økes fra 3 til 4,5 prosent. Finansdepartementet vil fastsette en overgangsregel for banker som benytter standardmetoden eller grunnleggende IRB. Dette innebærer at disse bankene først skal oppfylle økt systemrisikobufferkrav med virkning fra 31. desember 2022. Konsernet vil tilpasse seg nye krav innen 2022, samt sikre nødvendige buffere over minimumskravet.

Konsernet har en langsiktig ambisjon om en utlånsvekst i overkant av kredittveksten. Konsernet har et mål om en egenkapitalavkastning på 9 prosent etter skatt.

Egenkapitalavkastningen for 2020 vil bli preget av tapsvurderingene og utviklingen i makrobildet i løpet av i året. Tapsavsetningene pr. 30. september er beregnet etter reglene i IFRS9, og det er lagt til grunn et langsiktig perspektiv ved vurderingen. Effekten av myndighetenes tiltakspakker og utviklingen i makrobildet er fortsatt preget av usikkerhet.

Banken skal i tråd med vedtatt strategi ha høy oppmerksomhet på kostnader og langsiktig verdiskaping. Bankens investeringer i teknologi vil fortsette, og skal bidra til kostnadseffektiv drift, samt muliggjøre effektivisering av kontorstrukturen. Sammen med god kvalitet i kredittarbeidet, vil dette bidra til fortsatt lønnsom vekst og utvikling for Sparebanken Sør.

Hendelser etter kvartalets utløp

Det har ikke vært vesentlige hendelser etter 30. september 2020 som påvirker kvartalsregnskapet.

Kristiansand, 29. oktober 2020

Stein A. Hannevik
styrets leder

Inger Johansen
nestleder

Tom Erik Jebsen

Erling Holm

Marit Kittilsen

Mette Ramfjord Harv

Jan Erling Tobiassen
ansattes representant

Gunnhild Tveiten Golid
ansattes representant

Geir Bergskaug
adm. direktør

Resultatregnskap

MORBANK					Mill. kroner		KONSERN				
31.12.	30.09.	30.09.	3. kv.	3. kv.			3. kv.	3. kv.	30.09.	30.09.	31.12.
2019	2019	2020	2019	2020		Noter	2020	2019	2020	2019	2019
1 543	1 116	1 070	406	263	Renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost	4	628	861	2 269	2 393	3 305
1 148	842	709	297	196	Renteinntekter fra eiendeler vurdert til virkelig verdi	4	62	125	315	346	487
1 172	852	693	303	135	Rentekostnader	4	218	487	1 138	1 336	1 866
1 519	1 106	1 086	399	325	Netto renteinntekter	4	472	499	1 446	1 403	1 926
365	259	250	93	84	Provisjonsinntekter		103	106	292	294	403
59	41	41	13	12	Provisjonskostnader		12	13	41	41	59
306	218	208	80	72	Netto provisjonsinntekter		91	93	250	253	344
11	11	242	-	0	Utbytte		0		2	6	6
47	59	20	32	14	Netto inntekter fra andre finansielle instrumenter		14	31	2	49	18
58	70	262	32	14	Netto inntekter fra finansielle instrumenter		14	31	4	55	24
64	43	79	16	40	Inntekter fra eierinteresser i tilknyttede selskaper		40	16	79	43	64
8	5	6	2	2	Andre driftsinntekter		-1	1	5	5	10
72	48	85	18	42	Sum andre inntekter		40	17	84	48	74
1 954	1 442	1 640	529	452	Sum netto inntekter		617	640	1 785	1 759	2 368
438	324	330	111	114	Personalkostnader		134	130	401	395	533
37	26	29	8	10	Av- og nedskr. på varige driftsmidler og immat. eiendeler		10	9	30	26	37
336	249	250	82	75	Andre driftskostnader		82	87	267	264	348
811	599	608	201	199	Sum driftskostnader før tap		226	226	698	685	918
1 143	843	1 032	328	254	Driftsresultat før tap		391	414	1 087	1 074	1 450
-21	-16	112	-20	8	Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	5	6	-19	114	-14	-17
1 164	859	920	348	246	Resultat før skattekostnad	2	384	433	973	1 088	1 467
261	191	141	79	48	Skattekostnad		80	102	217	256	342
904	668	780	269	199	Resultat for perioden		304	331	756	832	1 125
					Minoritetsinteresser		1	0	2	0	0
904	668	780	269	199	Majoritetsinteresser		303	331	755	832	1 125
60	46	56	13	13	Hybridkapitaleierernes andel av resultatet		13	13	56	46	60
844	622	724	256	185	EK-Beviseierne og grunnfondets andel av resultatet		290	318	699	786	1 065
904	668	780	269	199	Resultat for regnskapsåret		303	331	755	832	1 125
9,3	6,8	8,0	2,8	2,0	Resultat/utvannet resultat pr. egenkapitalbevis (i hele kroner)		3,2	3,5	7,7	8,6	11,7
Utvidet resultatregnskap											
<i>Poster som vil bli omklassifisert til resultatet</i>											
					Verdiendring basisswapper		-13	-7	-3	-7	-4
0	0				Verdiendring utlån med pant i bolig						
0	0				Skatteeffekt		3	2	1	2	1
0	0				Sum utvidet resultat		-10	-5	-2	-5	-3
904	668	780	269	199	Sum totalresultat for perioden		294	326	754	827	1 122
					Minoritetsinteresser						1
					Majoritetsinteresser		294	326	754	827	1 121
9,3	6,8	8,0	2,8	2,0	Totalresultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (i hele kroner)		3,1	3,4	7,7	8,6	11,7

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN			
31.12.	30.09.	30.09.		30.09.	30.09.	31.12.	
2019	2019	2020	EIENDELER	Noter	2020	2019	
462	742	629	Kontanter og fordringer på sentralbanker		629	742	462
4 063	3 500	14 144	Utlån til kredittinstitusjoner		5 091	111	182
66 185	66 779	66 128	Netto utlån til kunder	2,6,7,8,10,11	110 564	105 730	106 334
16 807	14 715	14 492	Obligasjoner og sertifikater	11	22 543	16 537	19 916
189	191	187	Aksjer	11	187	192	190
251	338	1 345	Finansielle derivater	11,12	5 354	881	757
1 858	1 858	1 862	Eierinteresser i konsernselskaper				
968	947	1 077	Eierinteresser i tilknyttede selskaper		1 077	947	968
27	33	43	Immaterielle eiendeler		48	33	27
		2	Utsatt skattefordel		33		
426	445	442	Varige driftsmidler		473	475	458
107	96	118	Andre eiendeler		229	188	205
91 344	89 644	100 469	SUM EIENDELER	2,11	146 227	125 836	129 499
			GJELD OG EGENKAPITAL				
2 192	2 555	7 814	Gjeld til kredittinstitusjoner		7 702	1 641	1 793
57 963	58 734	60 513	Innskudd fra kunder	2,9,11	60 494	58 903	57 949
16 707	14 559	14 596	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	11,13	58 832	49 898	53 430
213	157	939	Finansielle derivater	11,12	939	157	423
284	175	197	Betalbar skatt		274	250	361
387	719	485	Annen gjeld		542	781	425
43	51	39	Avsetninger for forpliktelser		39	51	43
49	66		Utsatt skatt			39	24
		2 003	Etterstilt seniorobligasjonslån	11,13	2 003		
1 971	1 605	1 653	Ansvarlig lånekapital	11,13	1 653	1 605	1 971
79 809	78 621	88 238	Sum gjeld		132 477	113 325	116 418
1 623	1 604	1 749	Eierandelskapital	14	1 749	1 604	1 623
1 375	1 075	1 375	Hybridkapital		1 375	1 075	1 375
8 537	8 344	9 107	Annen egenkapital		10 626	9 832	10 083
11 535	11 023	12 231	Sum egenkapital	3,14	13 750	12 511	13 081
91 344	89 644	100 469	SUM GJELD OG EGENKAPITAL	2,11	146 227	125 836	129 499

Kristiansand, 29. oktober 2020

Stein A. Hannevik
styrets leder

Inger Johansen
nestleder

Tom Erik Jebsen

Erling Holm

Marit Kittilsen

Mette Ramfjord Harv

Jan Erling Tobiassen
ansattes representant

Gunnhild Tveiten Golid
ansattes representant

Geir Bergskaug
adm. direktør

Kontantstrøm

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.	30.09.	30.09.		30.09.	30.09.	31.12.
2019	2019	2020		2020	2019	2019
2 662	1 945	1 808	Renteinnbetalinger	2 619	2 748	3 749
-1 185	-508	-390	Renteutbetalinger	-883	-992	-1 840
334	251	526	Andre innbetalinger	282	202	346
-770	-529	-586	Driftsutbetalinger	-621	-659	-898
13	5	6	Inngått på konstaterte tap	6	5	13
-225	-191	-279	Betalt periodeskatt	-360	-249	-289
-28	-22	-18	Betalte gaver	-18	-22	-28
1 404	1 832	2 296	Endring innskudd fra kunder	2 291	2 010	1 399
-1 921	2 505	46	Endring utlån til kunder	-4 261	-2 772	-3 382
0	490	0	Endring utlån til kredittinstitusjoner	0	-8	0
-15	411	3 118	Endring innskudd fra kredittinstitusjoner	3 531	-197	-108
269	6 189	6 527	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2 586	66	-1 038
20 016	10 099	17 962	Innbetaling vedr. verdipapirer	23 730	7 720	12 258
-18 948	-13 084	-15 689	Utbetaling vedr. verdipapirer	-26 413	-9 641	-17 380
3	0	1	Innbetaling vedr. salg av driftsmidler	4	0	3
-37	-31	-30	Utbetaling vedr. kjøp av driftsmidler	-33	-31	-40
-293	-280	-35	Utbetaling investering i datterselskaper og tilknyttede selskap	-30	-280	-293
-12	-18	-1 236	Endring andre eiendeler	-4 763	-150	-108
729	-3 314	973	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-7 505	-2 382	-5 560
-1 053	0	-10 081	Endring utlån til kredittinstitusjoner	-4 909	0	-63
-54	-117	2 500	Endring innskudd fra kredittinstitusjoner	2 374	-80	-17
3 600	0	0	Innbetalinger obligasjonsgjeld	5 000	7 360	16 063
-4 815	-3 432	-2 764	Utbetalinger obligasjonsgjeld	-3 529	-6 227	-10 867
-154	-140	-56	Utbetaling utbytte og renter hybridkapital	-56	-140	-154
0	0	2 000	Emisjon seniorobligasjonslån	2 000	0	0
500	0	350	Emisjon ansvarlig lån	350	0	500
-134	0	-666	Innfridd ansvarlig lån	-666	0	-134
-13	269	1 384	Endring annen gjeld	4 522	857	144
300	0	0	Utvidelse hybridkapital	0	0	300
-1 823	-3 420	-7 333	Netto kontantstrøm fra finansieringsvirksomhet	5 086	1 770	5 772
-825	-545	167	Netto endring likvider	167	-546	-826
1 287	1 287	462	Likviditetsbeholdning 01.01	462	1 288	1 288
462	742	629	Likviditetsbeholdning ved utgangen av perioden	629	742	462

KONSERN	Egenkapital	Overkurs	Utjevning	Hybrid	Grunnfonds	Gave	Annen	Minoritets	
Mill. kroner	bevis	fond	fond	kapital	kapital	fond	egenkapital	interesser	SUM
Balanse 31.12.2018	783	451	369	1 075	7 683	62	1 421	1	11 845
Utdelt utbytte 2018							-94		-94
Resultat 3. kvartal 2019				46			786		832
Betalte renter hybridkapital				-46					-46
Utvidet resultat							-5		-5
Disponert av gavefond						-22			-22
Balanse 30.09.2019	783	451	369	1 075	7 683	40	2 108	1	12 511
Resultat 1.10-31.12.2019			20	14	639	60	-439	0	293
Betalte renter hybridkapital				-14					-14
Emisjon hybridkapital				300					300
Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis				1					1
Utvidet resultat							1		1
Disponert av gavefond						-12			-12
Andre endringer						1	1		2
Balanse 31.12.2019	783	451	389	1 375	8 323	88	1 671	1	13 081
Endring utbytte 2019			125				-125		0
Resultat 3. kvartal 2020			0	56			698	2	755
Betalte renter hybridkapital				-56					-56
Utvidet resultat							-3		-3
Disponert av gavefond						-28			-28
Balanse 30.09.2020	783	451	515	1 375	8 323	60	2 240	3	13 750
MORBANK									
Balanse 31.12.2018	783	451	369	1 075	7 683	62	94	0	10 518
Utdelt utbytte 2018							-94		-94
Resultat 3. kvartal 2019				46			621		667
Betalte renter hybridkapital				-46					-46
Utvidet resultat									0
Disponert av gavefond						-22			-22
Balanse 30.09.2019	783	451	369	1 075	7 683	40	621	0	11 023
Resultat 1.10-31.12.2019			20	14	639	60	-496		237
Betalte renter hybridkapital				-14					-14
Emisjon hybridkapital				300					300
Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis				0					0
Utvidet resultat									0
Disponert av gavefond						-12			-12
Andre endringer			0		1				1
Balanse 31.12.2019	783	451	389	1 375	8 323	88	125	0	11 535
Endring utbytte 2019			125				-125		0
Resultat 3. kvartal 2020				56			724		780
Betalte renter hybridkapital				-56					-56
Utvidet resultat							-1		-1
Disponert av gavefond						-27			-27
Balanse 30.09.2020	783	451	515	1 375	8 323	61	723	0	12 231

1. REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med Internasjonale Standarder for Finansiell rapportering, IFRS, herunder IAS 34. Regnskapsprinsippene er de samme som ble lagt til grunn i årsregnskapet for 2019 dersom ikke annet er spesifisert.

Det er ikke nye standarder gjeldende for 2020 som har hatt vesentlig betydning for regnskapet.

Skattesats på 25 prosent er lagt til grunn ved utarbeidelse av kvartalsregnskapet.

Skjønnsmessige vurderinger, estimater og forutsetninger

Utarbeidelse av kvartalsregnskapet medfører at ledelsen gjør estimater og skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelse av regnskapsprinsipper, og dermed regnskapsførte beløp. For utfyllende beskrivelse se årsregnskapet for 2019 note 2.

Regnskapsposten fastsettelse av tap er underlagt stor grad av skjønnsmessige vurderinger. Denne posten har i 2020 vært spesielt utfordrende å tallfeste i en situasjon med en pågående pandemi, som man ikke vet konsekvensene av. Det har vært store markedsmessige svingninger og uro. Modell for å beregne tap inneholder data for makroforhold og er fremtidsrettet. Ved endringer i konjunkturer eller makroforhold, må aktuelle parametere endres tilsvarende.

Benyttede makroparametere og størrelse benyttet som input i tapsmodellen fremkommer i note 5.

2. SEGMENTRAPPORTERING

Rapportering pr. segment	BANKVIRKSOMHET					30.09.2020	
	PM	BM	Ufordelt og elimin.	Sum bankvirksomhet	Sørmeglere	Totalt	
Resultatregnskap (Mill. kroner)							
Netto renteinntekter	881	637	-72	1 446	0	1 446	
Netto andre driftsinntekter	124	54	53	231	108	339	
Driftskostnader	299	78	235	612	86	698	
Driftsresultat før tap pr. segment	706	612	-253	1 065	22	1 087	
Tap på utlån og garantier	-1	113	1	114		114	
Resultat før skatt pr. segment	707	499	-254	952	22	973	
Netto utlån til kunder	74 053	36 307	205	110 564		110 564	
Andre eiendeler			35 555	35 555	108	35 663	
Sum eiendeler pr. segment	74 053	36 307	35 759	146 119	108	146 227	
Innskudd fra og gjeld til kunder	32 490	24 957	3 047	60 494		60 494	
Mellomregn./annen gjeld	41 563	11 350	18 963	71 875	108	71 983	
Sum gjeld pr. segment	74 053	36 307	22 010	132 369	108	132 477	
Egenkapital			13 750	13 750		13 750	
Sum gjeld og egenkapital pr. segment	74 053	36 307	35 759	146 119	108	146 227	

BANKVIRKSOMHET

30.09.2019

Rapportering pr. segment	Ufordelt			Sum		
Resultatregnskap (Mill. kroner)	PM	BM	og elimin.	bankvirksomhet	Sørmeglere	Totalt
Netto renteinntekter	794	557	53	1 403	0	1 403
Netto andre driftsinntekter	145	51	68	263	93	356
Driftskostnader	286	75	242	604	81	685
Driftsresultat før tap pr. segment	652	532	-121	1 063	11	1 074
Tap på utlån og garantier	-2	-41	29	-14		-14
Resultat før skatt pr. segment	654	573	-150	1 077	11	1 088
Netto utlån til kunder	70 923	34 882	-75	105 730		105 730
Andre eiendeler			20 025	20 025	81	20 106
Sum eiendeler pr. segment	70 923	34 882	19 950	125 755	81	125 836
Innskudd fra og gjeld til kunder	30 240	23 195	5 467	58 903		58 903
Mellomregn./annen gjeld	40 682	11 687	1 972	54 341	81	54 422
Sum gjeld pr. segment	70 923	34 882	7 439	113 244	81	113 325
Egenkapital			12 511	12 511		12 511
Sum gjeld og egenkapital pr. segment	70 923	34 882	19 950	125 755	81	125 836

3. ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALDEKNING

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12. 2019	30.09. 2019	30.09. 2020		30.09. 2020	30.09. 2019	31.12. 2019
11 535	11 023	12 231	Sum balanseført egenkapital	13 750	12 511	13 081
			Kjernekapital			
-1 375	-1 075	-1 375	Egenkapital som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-1 375	-1 075	-1 375
-245	-166	-134	Del av resultat som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-134	-166	-245
-27	-33	-43	Fradrag for immaterielle eiendeler og utsatt skattefordel	-43	-33	-27
-44	-21	-43	Fradrag for forsvarlig verdsettelse (AVA)	-34	-23	-27
			Forholdsmessig andel ren kjernekapital fra Brage Finans AS	380	356	374
			Fradrag for interne eliminerings Brage Finans AS	-387	-369	-374
-104	-103	-112	Andre fradrag	-128	-61	-51
9 740	9 625	10 524	Sum ren kjernekapital	12 029	11 140	11 356
			Annen kjernekapital			
1 375	1 075	1 375	Hybridkapital	1 375	1 075	1 375
			Forholdsmessig andel kjernekapital Brage Finans AS	36	37	36
0	0	0	Fradrag i annen kjernekapital	0	0	0
11 115	10 700	11 899	Sum kjernekapital	13 440	12 252	12 767
			Tilleggskapital utover kjernekapital			
1 971	1 604	1 600	Ansvarlig lånekapital	1 600	1 604	1 971
			Forholdsmessig tilleggskapital Brage Finans AS	49	49	49
-101	-100	-99	Fradrag i tilleggskapitalen	-100	-100	-101
1 870	1 504	1 501	Sum tilleggskapital	1 549	1 553	1 919
12 985	12 204	13 400	Netto ansvarlig kapital	14 989	13 805	14 686
			Minimumskrav ansvarlig kapital Basel II beregnet etter standardmetoden:			
2	2	15	Engasjement med lokale og regionale myndigheter	15	2	2
70	57	161	Engasjement med institusjoner	49	23	34
218	238	329	Engasjement med foretak	335	242	224
415	452	389	Engasjement med massemarked	471	534	520
3 029	3 149	3 069	Engasjement med pantesikkerhet i eiendom	4 356	4 273	4 167
92	93	86	Engasjement som er forfalt	92	97	98
2	2	1	Engasjement som er høyrisiko	1	2	2
384	377	426	Engasjement i obligasjoner med fortrinnsrett	119	98	107
334	331	356	Engasjement i egenkapitalposisjoner	207	183	184
49	40	44	Engasjement øvrig	49	40	49
4 595	4 741	4 876	Kapitalkrav for kreditt- og motpartsrisiko	5 694	5 494	5 387
1	1	1	Kapitalkrav for posisjons-, valuta- og varerisiko	1	1	1
259	259	268	Kapitalkrav for operasjonell risiko	325	313	313
1	1	3	CVA tillegg	3	1	1
0	0		Fradrag i kapitalkravet	0	0	0
4 856	5 002	5 147	Sum minimumskrav til ansvarlig kapital	6 023	5 809	5 702
60 702	62 514	64 449	Risikovektet balanse (beregningsgrunnlag)	75 288	72 604	71 275
			Forholdsmessig andel av beregningsgrunnlag Brage Finans AS	2 371	2 164	2 112
			Fradrag for interne eliminerings Brage Finans AS	-991	-993	-955
			Risikovektet balanse etter konsolidering	76 668	73 775	72 432
16,0 %	15,4 %	16,3 %	Ren kjernekapitaldekning i %	15,7 %	15,1 %	15,7 %
18,3 %	17,1 %	18,5 %	Kjernekapitaldekning i %	17,5 %	16,6 %	17,6 %
21,4 %	19,5 %	20,8 %	Kapitaldekning i %	19,6 %	18,7 %	20,3 %
8,5 %	8,3 %	8,1 %	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	8,8 %	9,1 %	9,3 %

Det ble vedtatt 0 kroner i utbytte til egenkapitalbeveiseerne i Forstanderskapsmøtet 26. mars 2020 etter forslag fra styret. Opprinnelig forslag til utbytte var 125 mill. kroner. Beslutningen påvirket kapitaldekningen pr 31. desember 2019 positivt. For konsern (morbank) økte ren kjernekapitaldekningen fra 15,7 (16,0) prosent til 15,9 (16,3) prosent, kjernekapitaldekningen økte fra 17,5 (18,3) prosent til 17,8 (18,5) prosent, kapitaldekningen økte fra 20,3 (21,4) prosent til 20,5 (21,6) prosent og uvektet kjernekapitalandel økte fra 9,3 (8,5) prosent til 9,4 (8,6) prosent for konsernet.

4. RENTEINNEKTER OG RENTEKOSTNADER

MORBANK					Renteinntekter	KONSERN				
31.12.	30.09.	30.09.	3. kv.	3. kv.		3. kv.	3. kv.	30.09.	30.09.	31.12.
2019	2019	2020	2019	2020	Mill. kroner	2020	2019	2020	2019	2019
					<i>Renter fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:</i>					
92	67	54	26	11	Renter av fordringer på kredittinstitusjoner	1	6	11	16	24
1 452	1 048	1 015	379	253	Renter av utlån til kunder	627	855	2 258	2 378	3 281
1 543	1 116	1 070	404	263	Sum renter fra finansielle instrumenter vurder til amortisert kost	628	861	2 269	2 393	3 305
					<i>Renter fra finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi over resultat:</i>					
165	121	96	42	24	Renter av utlån til kunder (fastrenteutlån)	24	42	96	121	166
305	220	202	74	34	Renter av sertifikater og obligasjoner	38	83	219	225	321
470	340	297	116	58	Sum renter fra fin. instr. vurder til virkelig verdi over resultat	62	125	315	346	487
					<i>Renter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat</i>					
677	501	412	181	137	Renter av utlån til kunder (lån med pant i bolig)					
677	501	412	181	137	Sum renter fra fin. instr. til virkelig verdi over utvidet resultat					
2 691	1 957	1 779	702	459	Sum renteinntekter	690	986	2 584	2 739	3 792

MORBANK					Rentekostnader	KONSERN				
31.12.	30.09.	30.09.	3. kv.	3. kv.		3. kv.	3. kv.	30.09.	30.09.	31.12.
2019	2019	2020	2019	2020	Mill. kroner	2020	2019	2020	2019	2019
					<i>Rentekostnader fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:</i>					
38	27	30	10	7	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	7	10	30	26	38
692	500	382	180	69	Renter på innskudd til kunder	68	180	381	500	691
345	254	200	86	34	Renter på utstedte verdipapirer	116	267	641	735	1 036
49	35	41	12	12	Renter på ansvarlig lånekapital	12	12	41	35	49
47	36	40	15	13	Avgift Bankens Sikringsfond og andre rentekostnader	15	19	45	39	52
1 172	852	693	303	135	Sum rentekostnader fra fin.instr. vurder til amortisert kost	218	487	1 138	1 336	1 866
1 172	852	693	303	135	Sum rentekostnader	218	487	1 138	1 336	1 866

5. TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER OG UBENYTTETE KREDITTER

Avsetning for tap og periodens tapskostnad er beregnet iht. IFRS 9 og er basert på forventet kreditttap (ECL) ved bruk av 3-trinns metode som er beskrevet i note 7 i årsregnskapet for 2019.

COVID19 har medført betydelig endringer i makrobildet i 2020. I 3. kvartal har det vært bedring på flere parameter og konsernets tapsavsetning er basert på nye forutsetninger.

Konsernet har oppdatert makrovariablene i IFRS9 modellen og følgende makrovariabler er lagt til grunn ved beregning av nedskrivninger pr. 30. september 2020:

	2020	2021	2022	2023	2024
Boligpris %	3,7	5,2	3,7	2,6	2,6
Boligpris Region %	2,7	4,2	3,2	2,1	2,1
AKU %	5,5	4,5	4,0	3,8	3,8
Oljepris, USD	41,7	45,7	47,9	49,6	49,6
Styringsrente	0,4	0,0	0,1	0,5	0,5
Importvektet valutakurs	115,0	113,4	112,3	111,4	111,4

Fastsettelse av makrovariabler innebærer en vesentlig del av skjønnsutøvelse som følge av at ingen vet hvor store og langvarige effekter krisen vil medføre. Sparebanken Sør har i stor grad utlån sikret med pant i fast eiendom og fastsettelsen av dette parametere for boligpris (inkluderer fast eiendom) ansees å være det parametere som i størst grad påvirker LGD (loss given default).

I tillegg er det knyttet meget stor usikkerhet i forhold til fremtidig arbeidsledighet (AKU) og fastsettelsen av dette parametere er også vesentlig for konsernets tapsnedskrivning etter IFRS 9 modellen.

Under er det gjengitt sensitivitetsanalyser knyttet til de parametere som konsernet anser som meste vesentlig i dagens situasjon.

Konsern		30.09.2020			
Tapsnedskrivning		Ved 10% reduksjon i	Ved 20% reduksjon i	Ved 30% reduksjon i	1 % økning i arbeids-
Mill. kroner		pantesikkerhet	pantesikkerhet	pantesikkerhet	ledighet (AKU)
Herav nedskrivninger i BM		55	122	200	12
Herav nedskrivninger i PM		12	28	46	10
Totalt		67	150	246	22

Morbank		30.09.2020			
Tapsnedskrivning		Ved 10% reduksjon i	Ved 20% reduksjon i	Ved 30% reduksjon i	1 % økning i arbeids-
Mill. kroner		pantesikkerhet	pantesikkerhet	pantesikkerhet	ledighet (AKU)
Herav nedskrivninger i BM		55	121	199	12
Herav nedskrivninger i PM		7	16	27	6
Totalt		62	137	226	18

Myndighetene har iverksatt en rekke tiltak for å motvirke de negative økonomiske effektene av COVID-19. Flere av disse tiltakene har direkte betydning for konsernets kredittisiko. Tapsmodellen er lite egnet til å estimere tap med så omfattende tiltak rettet direkte mot bankens kunder.

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12. 2019	30.09. 2019	30.09. 2020		30.09. 2020	30.09. 2019	31.12. 2019
			Periodens tapskostnad			
-6	-3	41	Periodens endring i nedskrivninger trinn 1	42	-3	-5
31	27	58	+ Periodens endring i nedskrivninger trinn 2	57	28	33
-89	-81	11	+ Periodens endring i nedskrivninger trinn 3	12	-81	-89
41	36	5	+ Periodens konst. tap	5	36	41
18	10	2	+ Inntektsført som renter	2	10	18
13	5	6	- Periodens inngang på tidligere konstatert tap	6	5	13
-1	0	0	+ endring i nedskrivninger på garantier	0	0	-1
-21	-16	112	= Periodens tapskostnad	114	-14	-17

KONSERN

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Forventet tap	Forventet tap	Forventet tap	
	over 12 måneder	over levetiden	over levetiden	Totalt
	til instrumentet	til instrumentet	til instrumentet	
MILLIONER KRONER				
Tapsavsetning pr 1.1.2020	39	126	231	397
Overføringer				
Overført til trinn 1	37	-32	-5	0
Overført til trinn 2	-5	8	-3	0
Overført til trinn 3	0	-1	1	0
Tap på nye utlån	24	33	22	79
Tap på fraregnet utlån *	-7	-19	-19	-45
Tap på gamle lån og andre endringer	-7	69	8	69
Tapsavsetning pr 30.09.2020	81	183	235	500
Avsetning tap på utlån	69	156	231	456
Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	12	27	4	43
Sum tapsavsetning	81	183	235	500

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd.

I tabellen inngår også nedskrivninger på utenom balanseposter (ubenyttede kreditter og garantier). Disse nedskrivningene er presentert som annen gjeld i balansen.

MORBANK

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Forventet tap	Forventet tap	Forventet tap	
	over 12 måneder	over levetiden	over levetiden	Totalt
	til instrumentet	til instrumentet	til instrumentet	
MILLIONER KRONER				
Tapsavsetning pr 1.1.2020	37	120	230	387
Overføringer				
Overført til trinn 1	34	-29	-5	0
Overført til trinn 2	-4	8	-3	0
Overført til trinn 3	0	-1	1	0
Tap på nye utlån	22	32	22	76
Tap på fraregnet utlån*	-6	-18	-19	-43
Tap på gamle lån og andre endringer	-5	66	7	68
Tapsavsetning pr 30.09.2020	77	178	234	489
Avsetning tap på utlån	66	151	230	446
Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	12	27	4	43
Sum tapsavsetning	77	178	234	489

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd eller overført mellom bank og kredittforetak.

I tabellen inngår også nedskrivninger på utenom balanseposter (ubenyttede kreditter og garantier). Disse nedskrivningene er presentert som annen gjeld i balansen.

KONSERN

MILLIONER KRONER	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	
Tapsavsetning pr 1.1.2019	45	94	335	473
Overføringer				
Overført til trinn 1	21	-19	-2	0
Overført til trinn 2	-3	88	-85	0
Overført til trinn 3	0	-2	3	0
Tap på nye utlån	15	33	12	60
Tap på fraregnet utlån *	-12	-21	-47	-81
Tap på gamle lån og andre endringer	-23	-51	35	-39
Tapsavsetning pr 30.09.2019	42	121	250	413
Avsetning tap på utlån	32	104	246	382
Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	10	17	4	31
Sum tapsavsetning	42	121	250	413

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd eller overført mellom bank og kredittforetak.

I tabellen inngår også nedskrivninger på utenom balanseposter (ubenyttede kreditter og garantier). Disse nedskrivningene er presentert som annen gjeld i balansen.

MORBANK

MILLIONER KRONER	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt
	Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	
Tapsavsetning pr 1.1.2019	44	91	330	466
Overføringer				
Overført til trinn 1	19	-17	-2	0
Overført til trinn 2	-3	88	-85	0
Overført til trinn 3	0	-2	3	0
Tap på nye utlån	14	32	12	57
Tap på fraregnet utlån*	-12	-20	-47	-79
Tap på gamle lån og andre endringer	-23	-55	39	-39
Tapsavsetning pr 30.09.2019	39	116	250	405
Avsetning tap på utlån	29	99	246	374
Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	10	17	4	31
Sum tapsavsetning	39	116	250	405

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd.

I tabellen inngår også nedskrivninger på utenom balanseposter (ubenyttede kreditter og garantier). Disse nedskrivningene er presentert som annen gjeld i balansen.

6. MISLIGHOLDTE ENGASJEMENTER

Alle engasjementer i trinn 3 er definert som misligholdte. Engasjement der kontraktsfestede betalinger er overtrukket i mer enn 90 dager og beløpet overstiger kr 1.000.

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12. 2019	30.09. 2019	30.09. 2020		30.09. 2020	30.09. 2019	31.12. 2019
276	284	311	Brutto misligholdte engasjement > 90 dager	325	295	286
763	741	691	Øvrige misligholdte engasjementer	722	753	787
1 039	1 025	1 002	Sum misligholdte engasjementer (trinn 3)	1 047	1 048	1 073
230	250	234	Trinn 3 nedskrivninger	235	250	231
809	775	768	Netto misligholdte engasjementer	812	798	842
22,1 %	24,4 %	23,3 %	Avsetningsgrad misligholdte engasjementer	22,4 %	23,9 %	21,5 %
0,41 %	0,42 %	0,47 %	Brutto misligholdte > 90 dager i % av brutto utlån	0,29 %	0,28 %	0,27 %

7. NEDSKRIVNINGER FORDELT PÅ SEKTOR, NÆRING OG TRINN

Tap fordelt på sektorer og næringer.

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN				
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum tap pr 30.09.2020		Sum tap pr 30.09.2020	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
5	9	31	45	Personkunder	58	32	18	8
0	0	0	0	Offentlig	0	0	0	0
1	1	1	3	Primærnæring	3	1	1	1
2	14	4	20	Industri	20	4	13	2
17	27	65	109	Utvikling av eiendom	109	65	27	17
2	4	13	19	Oppføring av bygninger	19	13	4	2
37	92	63	192	Eiendomsdrift	191	63	91	37
1	1	28	30	Transport	30	28	1	1
3	16	15	34	Varehandel	34	15	15	3
1	2	2	5	Hotell og restaurant	5	2	2	1
2	1	0	3	Borettslag	3	0	1	2
1	5	11	17	Forretningsmessig tjenesteyting	17	11	5	1
5	5	2	12	Sosial tjenesteyting	12	2	5	5
77	178	234	489	Sum tapsavsetninger på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	500	235	183	81
66	151	230	446	Tapsavsetninger på utlån	456	231	156	69
12	27	4	43	Tapsavsetninger på ubenyttede kreditter og garantier	43	4	27	12
77	178	234	489	Sum tapsavsetninger	500	235	183	81

Som følge av koronapandemien ble tap overstyrt med 75 mill. kroner i 1. kvartal. Dette med bakgrunn i den betydelige usikkerheten som var knyttet til makrobildet, samt effektene av myndighetenes støttetiltak som IFRS9-modellen ikke ivaretok på en tilfredsstillende måte. Overstyringen ble i 2. kvartal reversert og det er ingen manuell overstyring på tap pr 30.09.2020.

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder, og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

8. MIGRASJONER AV BRUTTO UTLÅN

Mill. kroner Brutto utlån	Amortisert kost				Virkelig verdi	Sum brutto utlån inkl. periodiserte renter	KONSERN
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Brutto utlån			
Brutto utlån 01.01.2020	89 271	10 710	1 034	101 016	5 689	106 704	
Overført til trinn 1	2 621	-2 583	-38	0		0	
Overført til trinn 2	-2 816	2 827	-11	0		0	
Overført til trinn 3	-132	-60	192	0		0	
Netto endring på eksisterende lån	3 810	-56	-44	3 710		3 351	
Nye lån	22 355	2 142	-35	24 462	887	25 488	
Fraregnet lån	-20 827	-2 630	-132	-23 589	-1 133	-24 523	
Verdiendringer ført i perioden					-20		
Brutto utlån pr 30.09.2020	94 282	10 350	967	105 598	5 423	111 021	

Mill. kroner Brutto utlån	Amortisert kost				Virkelig verdi	Sum brutto utlån inkl. periodiserte renter	KONSERN
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Brutto utlån			
Brutto utlån 01.01.2019	86 297	10 411	978	97 686	5 714	103 400	
Overført til trinn 1	1 578	-1 573	-6	0	-	0	
Overført til trinn 2	-1 735	1 822	-87	0	-	0	
Overført til trinn 3	-57	-59	116	0	-	0	
Netto endring på eksisterende lån	-1 479	-448	-51	-1 977	-	-1 977	
Nye lån	21 425	2 301	180	23 906	664	24 570	
Fraregnet lån	-16 875	-2 107	-99	-19 082	-813	-19 895	
Verdiendringer ført i perioden					15	15	
Brutto utlån pr 30.09.2019	89 155	10 347	1 031	100 533	5 579	106 112	

Mill. kroner Brutto utlån	Amortisert kost	Virkelig verdi over utvidet resultat	Virkelig verdi	Sum brutto utlån inkl. periodiserte renter	MORBANK
Overført til trinn 1	0	0	0	0	
Overført til trinn 2	0	0	0	0	
Overført til trinn 3	0	0	0	0	
Netto endring på eksisterende lån	5 166	-303	0	4 863	
Nye lån	1 917	9 854	887	12 657	
Fraregnet lån	-5 524	-10 815	-1 133	-17 472	
Verdiendringer ført i perioden			-20	-20	
Brutto utlån pr 30.09.2020	40 665	20 487	5 423	66 574	

Mill. kroner Brutto utlån	Amortisert kost	Virkelig verdi over utvidet resultat	Virkelig verdi	Sum brutto utlån inkl. periodiserte renter	MORBANK
Overført til trinn 1	0	0	0	0	
Overført til trinn 2	0	-	0	0	
Overført til trinn 3	0	-	-	0	
Netto endring på eksisterende lån	-441	-342	-	-783	
Nye lån	7 316	9 068	664	17 047	
Fraregnet lån	-6 401	-6 626	-813	-13 840	
Verdiendringer ført i perioden			15	15	
Brutto utlån pr 30.09.2019	38 569	23 004	5 579	67 153	

9. INNSKUDD FRA KUNDER FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.2019	30.09.2019	30.09.2020		30.09.2020	30.09.2019	31.12.2019
28 084	27 936	29 840	Personkunder	29 844	28 032	28 074
9 325	11 041	9 580	Offentlig	9 581	11 079	9 326
561	561	699	Primærnæring	699	563	561
1 923	1 546	1 316	Industri	1 317	1 551	1 923
566	596	675	Utvikling av eiendom	648	566	561
1 117	1 018	1 237	Oppføring av bygninger	1 237	1 022	1 117
3 066	3 137	3 253	Eiendomsdrift	3 253	3 148	3 066
645	571	603	Transport	603	573	645
1 032	939	1 451	Varehandel	1 451	943	1 032
152	163	296	Hotell og restaurant	296	164	152
186	236	218	Borettslag	218	237	186
5 075	4 861	4 428	Forretningsmessig tjenesteyting	4 429	4 877	5 075
6 202	5 757	6 634	Sosial tjenesteyting	6 635	5 776	6 202
29	372	283	Påløpte renter	283	372	29
57 963	58 734	60 513	Sum innskudd fra kunder	60 494	58 903	57 949

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

10. UTLÅN FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.2019	30.09.2019	30.09.2020		30.09.20	30.09.2019	31.12.2019
30 034	31 039	29 466	Personkunder	72 894	69 977	70 126
498	531	526	Offentlig	526	531	499
1 157	1 124	1 123	Primærnæring	1 206	1 129	1 159
795	790	929	Industri	978	790	796
4 855	4 477	5 906	Utvikling av eiendom	5 863	4 427	4 836
1 386	1 500	1 372	Oppføring av bygninger	1 585	1 501	1 388
17 239	17 661	17 454	Eiendomsdrift	17 485	17 673	17 257
677	675	551	Transport	624	675	678
1 093	1 106	1 428	Varehandel	1 531	1 107	1 098
274	273	357	Hotell og restaurant	385	273	275
1 248	1 236	1 288	Borettslag	1 289	1 237	1 249
1 872	1 362	802	Forretningsmessig tjenesteyting	1 007	1 363	1 874
5 242	5 217	5 255	Sosial tjenesteyting	5 499	5 223	5 248
173	162	117	Opptjente renter	148	205	222
66 545	67 153	66 574	Sum brutto utlån	111 021	106 112	106 704
360	374	446	Nedskrivninger på utlån	456	382	370
66 185	66 779	66 128	Sum netto utlån	110 564	105 730	106 334

* Nedskrivninger knytter seg kun til utlån og omfatter ikke nedskrivninger på ubenyttede kreditter og garantier. Nedskrivninger er her ikke sammenlignbart med øvrige tapsnoter.

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

11. VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter er klassifisert i ulike nivåer.

Nivå 1:

Omfatter finansielle eiendeler og forpliktelser verdsatt ved bruk av ukorrigerede observerbare markedsverdier. Dette omfatter noterte aksjer, derivater som handles på aktive markedsplasser, øvrige verdipapirer med noterte markedsverdier.

Nivå 2:

Instrumenter verdsatt basert på verdsettelsesteknikker hvor alle forutsetninger (all input) er basert direkte eller indirekte på observerbare markedsdata. Verdier her kan hentes fra eksterne markedsaktører eller avstemmes mot eksterne markedsaktører som tilbyr slike tjenester.

Nivå 3:

Instrumenter er basert på verdsettelsesteknikker hvor minst en vesentlig forutsetning ikke kan støttes basert på observerbare markedsverdier. I denne kategorien inngår investeringer i unoterte selskaper og fastrenteutlån hvor det ikke foreligger nødvendig markedsinformasjon.

For ytterligere beskrivelse henvises det til note 22 virkelig verdi av finansielle instrumenter i årsregnskapet for 2019.

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			30.09.2020	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 1		Nivå 2	Nivå 3	
Eiendeler innregnet til amortisert kost								
629		629		Kontanter og fordringer på sentralbanker	629		629	
14 144		14 144		Utlån til kredittinstitusjoner	5 091		5 091	
40 225			40 225	Netto utlån til kunder (flytende rente)	105 141			105 141
Eiendeler innregnet til virkelig verdi								
5 423			5 423	Netto utlån til kunder (fast rente)	5 423			5 423
20 480			20 480	Netto utlån til kunder (boliglån)				
14 492		14 492		Obligasjoner og sertifikater	22 543		22 543	
187	6		182	Aksjer	187	6		182
1 345		1 345		Finansielle derivater	5 354		5 354	
96 925	6	30 609	66 310	Sum finansielle eiendeler	144 367	6	33 616	110 746
Gjeld innregnet til amortisert kost								
7 814		7 814		Gjeld til kredittinstitusjoner	7 702		7 702	
60 513			60 513	Innskudd fra kunder	60 494			60 494
14 596		14 576		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	58 832		58 902	
2 003		2 011		Etterstilt seniorobligasjonslån	2 003		2 011	
1 653		1 314		Ansvarlig lånekapital	1 653		1 314	
Gjeld innregnet til virkelig verdi								
939		939		Finansielle derivater	939		939	
87 517	0	26 653	60 513	Sum finansiell gjeld	131 622	0	70 868	60 494

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			31.12.2019	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler innregnet til amortisert kost								
462		462		Kontanter og fordringer på sentralbanker	462		462	
4 063		4 063		Utlån til kredittinstitusjoner	182		182	
38 764			38 764	Netto utlån til kunder (flytende rente)	100 645			100 645
Eiendeler innregnet til virkelig verdi								
5 689			5 689	Netto utlån til kunder (fast rente)	5 689			5 689
21 733			21 733	Netto utlån til kunder (boliglån)				
16 807		16 807		Obligasjoner og sertifikater	19 916		19 916	
189	6		183	Aksjer	190	6		184
251		251		Finansielle derivater	757		757	
87 958	6	21 584	66 368	Sum finansielle eiendeler	127 841	6	21 318	106 518
Gjeld innregnet til amortisert kost								
2 192		2 192		Gjeld til kredittinstitusjoner	1 793		1 793	
57 963			57 963	Innskudd fra kunder	57 949			57 949
16 707		16 709		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	53 430		53 427	
1 971		1 981		Ansvarlig lånekapital	1 971		1 981	
Gjeld innregnet til virkelig verdi								
213		213		Finansielle derivater	423		423	
79 046	0	21 095	57 963	Sum finansiell gjeld	115 565	0	57 623	57 949

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			30.09.2019	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler innregnet til amortisert kost								
742		742		Kontanter og fordringer på sentralbanker	742		742	
3 500		3 500		Utlån til kredittinstitusjoner	111		111	
38 209			38 209	Netto utlån til kunder (flytende rente)	100 151			100 151
Eiendeler innregnet til virkelig verdi								
5 579			5 579	Netto utlån til kunder (fast rente)	5 579			5 579
22 990			22 990	Netto utlån til kunder (boliglån)				
14 715		14 715		Obligasjoner og sertifikater	16 537		16 537	
191	5		186	Aksjer	192	5		187
338		338		Finansielle derivater	881		881	
86 265	5	19 295	66 965	Sum finansielle eiendeler	124 193	5	18 271	105 917
Gjeld innregnet til amortisert kost								
2 555		2 555		Gjeld til kredittinstitusjoner	1 641		1 641	
58 734			58 734	Innskudd fra kunder	58 903			58 903
14 559		14 569		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	49 898		49 969	
1 605		1 612		Ansvarlig lånekapital	1 605		1 612	
Gjeld innregnet til virkelig verdi								
157		157		Finansielle derivater	157		157	
77 610	0	18 893	58 734	Sum finansiell gjeld	112 204	0	53 379	58 903

Bevegelse kategori 3

KONSERN

Mill. kroner	Utlån og fordringer på kunder	Herav kredittrisiko	Aksjer
Innregnet verdi 01.01.2019	5 714	-1	365
Tilgang 1.-3. kvartal	664		114
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0		
Verdiendringer ført i perioden	15	14	6
Avgang 1.-3. kvartal	-813		
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)			-298
Innregnet verdi 30.09.2019	5 579	13	187
Tilgang 4. kvartal	442		0
Herav overført fra nivå 1 eller 2			
Verdiendringer ført i perioden	0	0	-4
Avgang 4. kvartal	-333		
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)			
Innregnet verdi 31.12.2019	5 689	13	184
Tilgang 1.-3. kvartal	887		48
Herav overført fra nivå 1 eller 2			
Verdiendringer ført i perioden	-20	-20	-14
Avgang 1.-3. kvartal	- 1 133		-37
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)			
Innregnet verdi 30.09.2020	5 423	-7	182

MORBANK

Mill. kroner	Utlån og fordringer på kunder	Herav kredittrisiko	Aksjer
Innregnet verdi 01.01.2019	26 607	-1	365
Tilgang 1.-3. kvartal	2 761		114
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0		
Verdiendringer ført i perioden	15	14	6
Avgang 1.-3. kvartal	-813		
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)			-298
Innregnet verdi 30.09.2019	28 570	13	187
Tilgang 4. kvartal	-815		0
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0		
Verdiendringer ført i perioden	0	0	-4
Avgang 4. kvartal	-333		
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)			0
Innregnet verdi 31.12.2019	27 422	13	184
Tilgang 1.-3. kvartal	-366		48
Herav overført fra nivå 1 eller 2			
Verdiendringer ført i perioden	-20	-20	-14
Avgang 1.-3. kvartal	-1 133		-37
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)			
Innregnet verdi 30.09.2020	25 903	-7	182

Sensitivitetsanalyse

Verdiendringer som følge av endring av kredittspread på 10 basispunkter.

KONSERN / MORBANK

Mill. kroner	30.09.2020	30.09.2019	31.12.2019
Utlån til kunder	21	17	19
- herav lån til bedriftsmarked (BM)	2	3	3
- herav lån til personmarked (PM)	18	14	16

12. FINANSIELLE DERIVATER, MOTTATT COLLATERAL OG MOTREGNING

Sparebanken Sør og Sparebanken Sør Boligkreditt AS har avtaler som regulerer motpartsrisiko og netting av derivater.

Det er inngått ISDA avtaler med finansielle motparter, hvor det er inngått tilleggsavtale knyttet til sikkerhetsstillelse (CSA). Konsernet har gjennom avtalene adgang til å motregne mellomværende dersom visse hendelser inntreffer. Beløpene er ikke motregnet i balansen med bakgrunn i at transaksjonene normalt gjøres opp brutto. Sparebanken Sør (morbank) har også inngått avtale om avregning (clearing) av derivater, hvor motpartsrisikoen flyttes til sentral motpart (clearing house) som beregner behovet for sikkerhetsstillelse. Eiendelene og forpliktelsene er presentert i tabellen under.

KONSERN						30.09.2020
Mill. kroner	Balanseført	Finansielle instru-	Finansielle deri-	Avgitt/mottatt		
	verdi	menter som ikke er	vater - nettopre-	collateral	Netto	
		nettoført	sentert			
Derivater - eiendeler	5 354	336	5 018	-3 420	1 598	
Derivater - gjeld	-939	-336	-603	661	58	
Netto	4 415	0	4 415	-2 759	1 656	

KONSERN						30.09.2019
Mill. kroner	Balanseført	Finansielle instru-	Finansielle deri-	Avgitt/mottatt		
	verdi	menter som ikke er	vater - nettopre-	collateral	Netto	
		nettoført	sentert			
Derivater - eiendeler	881	154	727		727	
Derivater - gjeld	-157	-155	-2		-2	
Netto	724	-1	724		725	

MORBANK						30.09.2020
Mill. kroner	Balanseført	Finansielle instru-	Finansielle deri-	Avgitt/mottatt		
	verdi	menter som ikke er	vater - nettopre-	collateral	Netto	
		nettoført	sentert			
Derivater - eiendeler	1 246	279	967	-366	601	
Derivater - gjeld	-882	-279	-603	661	58	
Netto	364	0	364	295	660	

MORBANK						30.09.2019
Mill. kroner	Balanseført	Finansielle instru-	Finansielle deri-	Avgitt/mottatt		
	verdi	menter som ikke er	vater - nettopre-	collateral	Netto	
		nettoført	sentert			
Derivater - eiendeler	338	-35	373		373	
Derivater - gjeld	-157	36	-193		-193	
Netto	181	1	181		180	

Konsernet reklassifiserte presentasjonen av mottatt collateral pr 01.01.2020. Tidligere ble mottatt/betalt collateral presentert i linjen finansielle derivater. Mottatt collateral presenteres nå som gjeld til kredittinstitusjoner og betalt collateral presenteres som innskudd fra kredittinstitusjoner. Sammenlikningstall er ikke omarbeidet.

13. OBLIGASJONGJELD OG ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Verdipapirgjeld - konsern

Mill. kroner	30.09.2020	30.09.2019	31.12.2019
Obligasjoner, nominell verdi	57 820	49 191	52 977
Verdireguleringer	865	550	273
Påløpte renter	147	156	180
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	58 832	49 898	53 430

Endring i verdipapirgjeld - konsern

Mill. kroner	31.12.2019	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	30.09.2020
Obligasjoner, nominell verdi	52 977	5 000	-3 529	3 372	57 820
Verdireguleringer	273			592	865
Påløpte renter	180			-32	147
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	53 430	5 000	-3 529	3 932	58 832

Verdipapirgjeld - morbank

Mill. kroner	30.09.2020	30.09.2019	31.12.2019
Obligasjoner, nominell verdi	14 269	14 476	16 672
Verdireguleringer	251	1	-47
Påløpte renter	76	82	82
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	14 596	14 559	16 707

Endring i verdipapirgjeld - morbank

Mill. kroner	31.12.2019	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	30.09.2020
Obligasjoner, nominell verdi	16 672	0	-2 764	361	14 269
Verdireguleringer	-47			298	251
Påløpte renter	82			-7	76
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16 707	0	-2 764	653	14 596

Endring i ansvarlig lånekapital - morbank og konsern

Mill. kroner	31.12.2019	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	30.09.2020
Ansvarlig lån	1 966	350	-666		1 650
Påløpt rente	5			-2	3
Sum ansvarlig lånekapital	1 971	350	-666	-2	1 653

Endring i etterstilt seniorobligasjonslån - morbank og konsern

Mill. kroner	31.12.2019	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	30.09.2020
Etterstilt seniorobligasjonslån	0	2 000	0	0	2 000
Verdireguleringer	0			3	3
Påløpt rente	0			0	0
Sum etterstilt seniorobligasjonslån	0	2 000	0	3	2 003

14. EGENKAPITALBEVISEIERE

De 20 største egenkapitalbevisiere pr. 30.09.2020

NAVN	ANTALL	ANDEL AV	NAVN	ANTALL	ANDEL AV
	EKB	EKB-KAP. %		EKB	EKB-KAP. %
1. Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør	7 988 679	51,00	11. Carl Krogh Arnet	100 000	0,64
2. EIKA utbytte VPF c/o Eika kapitalforv.	717 995	4,58	12. Ottersland AS	100 000	0,64
3. Arendal Kom. pensjonskasse	450 000	2,87	13. MP Pensjon PK	85 523	0,55
4. Pareto Invest AS	417 309	2,66	14. Artel AS	82 131	0,52
5. Glastad Capital AS	300 000	1,92	15. Apriori Holding AS	72 575	0,46
6. Hamjern Invest AS	279 388	1,78	16. Varodd AS	70 520	0,45
7. Wenaasgruppen AS	186 000	1,19	17. Pak Invest AS	67 848	0,43
8. Gumpen Bileiendom AS	174 209	1,11	18. Birkenes Sparebank	66 000	0,42
9. Allumgården AS	151 092	0,96	19. K.T. Brøvig Invest AS	65 639	0,42
10. Catilina Invest AS	114 558	0,73	20. Profond AS	64 490	0,41
Totalt - 10 største eierne	10 779 230	68,82	Totalt - 20 største eierne	11 553 956	73,76

Eierbrøken pr. 01.01.2020 var 17,2 prosent. Hybridkapitalen som er klassifisert som egenkapital er holdt utenfor ved beregning av eierbrøk. Eierbrøken 30.09.2020 var 17,3 prosent.

Eierandelskapitalen utgjorde 783 197 200 kroner, fordelt på 15 663 944 egenkapitalbevis, pålydende 50 kroner. Sparebanken Sør eide ingen egne egenkapitalbevis pr. 30.09.2020.

Risiko og Kapitalstyring

Risikostyringen sikrer at konsernets risikoeksponering til enhver tid er kjent og bidrar til at konsernet når strategiske mål, samt at lover, forskrifter og krav fra myndigheter etterleves. Det er fastsatt styringsmål for konsernets samlede risikonivå, og konkrete styringsmål innenfor de enkelte risikoområdene. Det er etablert systemer for måling, styring og kontroll av risiko. Kapitalstyringen skal sikre at konsernet har en god kjernekapitaldekning, finansiell stabilitet og en tilfredsstillende avkastning i forhold til risikoprofil. Konsernets kapitaldekning og risikoeksponering følges opp gjennom periodiske rapporter.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som faren for tap som følge av at kunder eller motparter ikke kan overholde forpliktelser. En av de vesentligste risikofaktorene knyttet til Sparebanken Sør sin virksomhet er kredittrisiko. Bankens fremtidige tapsutvikling vil også påvirkes av den generelle konjunkturutvikling, og et av de viktigste områdene for bankens risikostyring er dermed knyttet til kredittgivning og prosesser rundt dette.

Kredittrisikoen styres gjennom konsernets strategi- og policydokumenter, kredittrutiner, kredittprosesser, scoring- modeller og bevilgningsfullmakter.

Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår hovedsakelig som følge av konsernets usikrede transaksjoner i rente-, valuta- og egenkapitalmarkedene, og kan inndeles i renterisiko, valutarisiko, aksjerisiko og spreadrisiko. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i rentenivå, markedspriser og/eller kurser. Det er styrevedtatte retningslinjer og rammer for styring av markedsrisiko.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko knyttet til Sparebanken Sør sin evne til å finansiere utlånsvekst og innfri låneforpliktelser til markedsbetingelser. Likviditetsrisiko omfatter også risikoen for at finansielle markeder som konsernet ønsker å benytte ikke fungerer. Retningslinjer og rammer for styring av likviditetsrisiko er fastsatt av styret.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er den risiko banken har som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller misligheter, eller eksterne hendelser. Eksempler på operasjonelle risikoforhold kan være uønskede handlinger og hendelser som bl.a. svikt i IT-systemer, hvitvasking, korrupsjon, underslag, innsidehandel, bedrageri, ran, trusler mot ansatte, fullmaktsbrudd og brudd på vedtatte rutiner m.m.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risiko for uventede inntektssvingninger fra andre forhold enn kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Dette kan bl.a. oppstå som følge av at myndighetene innfører endring i reguleringer, eller ved gjennomføring av finans- eller pengepolitiske tiltak, herunder endringer i skatte-, avgifts- og valutilovgivningen, som vil kunne påvirke virksomheten negativt.

Det er en forutsetning for Sparebanken Sør at risiko skal være undergitt en aktiv og tilfredsstillende styring, basert på styrevedtatte målsettinger og rammer for risikoeksponering og risikotoleranse.

Resultat (Mill. kroner)	3. kvartal 2020	2. kvartal 2020	1. kvartal 2020	4. kvartal 2019	3. kvartal 2019
Netto renteinntekter	472	449	525	523	499
Netto provisjonsinntekter	91	89	70	91	93
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	14	59	-69	-31	31
Sum andre driftsinntekter	40	56	-12	26	17
Sum netto inntekter	617	653	515	609	640
Sum driftskostnader før tap	226	240	232	233	226
Driftsresultat før tap	391	413	283	376	414
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	6	46	61	-3	-19
Resultat før skattekostnad	384	367	221	379	433
Skattekostnad	80	79	58	86	102
Resultat for perioden	304	288	164	293	331

Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital

Netto renteinntekter	1,32 %	1,25 %	1,61 %	1,60 %	1,57 %
Netto provisjonsinntekter	0,25 %	0,25 %	0,21 %	0,28 %	0,29 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	0,04 %	0,16 %	-0,21 %	-0,09 %	0,10 %
Andre driftsinntekter	0,11 %	0,16 %	-0,04 %	0,08 %	0,05 %
Sum netto inntekter	1,72 %	1,82 %	1,58 %	1,87 %	2,01 %
Sum driftskostnader før tap	0,63 %	0,67 %	0,71 %	0,71 %	0,71 %
Driftsresultat før tap	1,09 %	1,15 %	0,87 %	1,15 %	1,30 %
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	0,02 %	0,13 %	0,19 %	-0,01 %	-0,06 %
Resultat før skattekostnad	1,07 %	1,02 %	0,68 %	1,16 %	1,36 %
Skattekostnad	0,22 %	0,22 %	0,18 %	0,26 %	0,32 %
Resultat for perioden	0,85 %	0,80 %	0,50 %	0,90 %	1,04 %

Nøkkeltall resultat

Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	9,6 %	8,8 %	5,0 %	9,6 %	11,2 %
Kostnader i % av inntekter	36,6 %	36,8 %	45,1 %	38,2 %	35,3 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto innt. fra finans. instr.	37,5 %	40,4 %	39,8 %	36,4 %	37,1 %

Nøkkeltall balanse

Forvaltningskapital	146 227	141 566	142 001	129 499	125 836
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	142 400	142 000	129 600	129 600	126 200
Netto utlån til kunder	110 564	109 049	107 590	106 334	105 730
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	4,6 %	3,9 %	4,5 %	3,3 %	3,8 %
Innskudd fra kunder	60 494	60 055	57 658	57 949	58 903
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.	2,7 %	0,2 %	0,2 %	2,5 %	4,3 %
Innskudd i % av netto utlån	54,7 %	55,1 %	53,6 %	54,5 %	55,7 %
Egenkapital (inkl. hybridkapital)	13 750	13 474	13 215	13 081	12 511
Tap i prosent av netto utlån, annualisert	0,02 %	0,17 %	0,23 %	-0,01 %	-0,07 %
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager					
i % av brutto utlån	0,29 %	0,24 %	0,29 %	0,27 %	0,28 %

Andre nøkkeltall

Likviditetsreserve (LCR) konsern	126 %	126 %	156 %	148 %	164 %
Likviditetsreserve (LCR) konsern - EUR	172 %	172 %	198 %	1168 %	3503 %
Likviditetsreserve (LCR) morbank	152 %	152 %	189 %	140 %	141 %
Ren kjernekapitaldekning	15,7 %	15,7 %	15,6 %	15,7 %	15,1 %
Kjernekapitaldekning	17,5 %	17,6 %	17,5 %	17,6 %	16,6 %
Kapitaldekning	19,6 %	19,7 %	20,0 %	20,3 %	18,7 %
Ren kjernekapital	12 029	11 823	11 606	11 356	11 140
Kjernekapital	13 440	13 234	13 017	12 767	12 252
Netto ansvarlig kapital	14 989	14 793	14 875	14 686	13 805
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	8,8 %	9,1 %	8,9 %	9,3 %	9,1 %
Antall ekspedisjonssteder	35	34	34	34	34
Antall årsverk i bankvirksomheten	440	436	434	429	429

Nøkkeltall egenkapitalbeviset

Egenkapitalbevisbrøk, vektet gjennomsnitt for perioden	17,3 %	17,3 %	17,2 %	17,2 %	17,2 %
Antall utstedte bevis	15 663 944	15 663 944	15 663 944	15 663 944	15 663 944
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (morbank)	2,0	2,3	3,6	2,4	2,8
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (konsern)	3,2	2,9	1,6	3,1	3,5
Utbytte / foreslått utbytte siste år pr. egenkapitalbevis	0,0	0,0	0,0	8,0	6,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	136,4	133,3	130,2	128,5	125,6
Kurs/ bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	0,75	0,74	0,66	0,86	0,76
Børskurs ved utgangen av perioden	102,5	98,8	86,0	110,0	95,0

Nøkkeltall konsern 2015-2019

Resultat (Mill. kroner)	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Netto renteinntekter	1 926	1 729	1 679	1 565	1 544
Netto provisjonsinntekter	344	318	312	293	300
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	24	2	88	224	-66
Sum andre driftsinntekter	74	23	18	28	14
Sum netto inntekter	2 368	2 072	2 097	2 110	1 792
Sum driftskostnader før tap	918	884	811	787	817
Driftsresultat før tap	1 450	1 188	1 286	1 323	975
Tap på utlån og garantier	-17	-36	20	50	97
Resultat før skattekostnad	1 467	1 224	1 266	1 273	878
Skattekostnad	342	285	282	284	231
Resultat for perioden	1 125	939	984	989	647
Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital					
Netto renteinntekter	1,53 %	1,46 %	1,53 %	1,49 %	1,58 %
Netto provisjonsinntekter	0,27 %	0,27 %	0,28 %	0,28 %	0,31 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	0,02 %	0,00 %	0,08 %	0,21 %	-0,07 %
Andre driftsinntekter	0,06 %	0,02 %	0,02 %	0,03 %	0,01 %
Sum netto inntekter	1,88 %	1,75 %	1,92 %	2,01 %	1,83 %
Sum driftskostnader før tap	0,73 %	0,75 %	0,74 %	0,75 %	0,83 %
Driftsresultat før tap	1,15 %	1,00 %	1,17 %	1,26 %	0,99 %
Tap på utlån og garantier	-0,01 %	-0,03 %	0,02 %	0,05 %	0,10 %
Resultat før skattekostnad	1,17 %	1,03 %	1,16 %	1,21 %	0,90 %
Skattekostnad	0,27 %	0,24 %	0,26 %	0,27 %	0,24 %
Resultat for regnskapsåret	0,89 %	0,79 %	0,90 %	0,94 %	0,66 %
Nøkkeltall resultat					
Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	9,5 %	8,5 %	9,7 %	11,3 %	8,4 %
Kostnader i % av inntekter	38,8 %	42,7 %	38,7 %	37,3 %	45,6 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto inntekter fra finansielle instrumenter	39,2 %	42,7 %	40,4 %	41,7 %	44,0 %
Nøkkeltall balanse					
Forvaltningskapital	129 499	121 125	114 310	105 455	101 334
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	125 900	118 600	109 500	104 950	98 000
Netto utlån til kunder	106 334	102 942	97 518	90 928	88 387
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	3,3 %	5,6 %	7,2 %	2,9 %	9,2 %
Innskudd fra kunder	57 949	56 537	55 580	51 562	48 349
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.	2,5 %	1,7 %	7,8 %	6,6 %	0,2 %
Innskudd i % av netto utlån	54,5 %	54,9 %	57,0 %	56,7 %	54,7 %
Egenkapital (inkl. hybridkapital)	13 081	11 845	11 108	10 051	8 263
Tap i prosent av netto utlån, annualisert	-0,01 %	-0,17 %	0,02 %	0,05 %	0,11 %
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån	0,27 %	0,21 %	0,28 %	0,30 %	0,47 %
Andre nøkkeltall					
Likviditetsreserve (LCR) konsern	148 %	159 %	139 %	128 %	108 %
Likviditetsreserve (LCR) konsern- EUR	1 168 %	4 727 %	3 105 %		
Likviditetsreserve (LCR) morbank	140 %	180 %	134 %	119 %	71 %
Ren kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering av deleide selskaper	15,7 %	14,8 %	14,9 %	14,7 %	12,7 %
Kjernekapitaldekning	17,6 %	16,6 %	16,7 %	16,0 %	13,5 %
Kapitaldekning	20,3 %	18,7 %	18,9 %	17,9 %	15,5 %
Ren kjernekapital	11 356	10 517	9 890	9 114	7 700
Kjernekapital	12 767	11 591	10 965	9 939	8 210
Netto ansvarlig kapital	14 686	13 096	12 347	11 121	9 388
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,3 %	9,1 %	9,2 %	8,6 %	7,0 %
Antall ekspedisjonssteder	34	34	34	34	40
Antall årsverk i bankvirksomheten	429	434	432	439	449
Nøkkeltall egenkapitalbevis					
Egenkapitalbevisbrøk før disponering av resultat	17,2 %	17,9 %	18,7 %	19,8 %	13,5 %
Antall utstedte bevis	15 663 944	15 663 944	15 663 944	15 663 944	4 768 674
Resultat pr. egenkapitalbevis (morbank)	9,3	7,7	8,9	8,5	10,6
Resultat pr. egenkapitalbevis (konsern)	11,7	10,1	11,2	10,7	17,6
Utbytte / foreslått utbytte siste år pr. egenkapitalbevis	8,0	6,0	6,0	6,0	9,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	128,5	123,2	120,0	115,2	219,0
Kurs/bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	0,9	0,8	0,9	0,8	0,6
Børskurs ved utgangen av perioden	110,0	96,9	104,0	91,3	139,0

	3. kv. 2020	2. kv. 2020	1. kv. 2020	4. kv. 2019	3. kv. 2019	30.09. 2020	30.09. 2019	31.12. 2019
Mill. kroner								
Egenkapitalavkastning justert for hybridkapital								
Resultat etter skatt	304	288	164	293	331	756	832	1 125
Betalte renter hybridkapital	-13	-25	-18	-14	-13	-56	-46	-60
Resultat etter skatt, inkludert renter hybridkapital	291	263	146	279	318	700	786	1 065
IB Egenkapital	13 215	13 215	13 081	12 511	12 200	13 081	11 845	11 845
IB Hybridkapital	-1 375	-1 375	-1 375	-1 075	-1 075	-1 375	-1 075	-1 075
IB Egenkapital ekskl. hybridkapital	11 840	11 840	11 706	11 436	11 125	11 706	10 770	10 770
UB Egenkapital	13 750	13 475	13 215	13 081	12 511	13 750	12 511	13 081
UB Hybridkapital	-1 375	-1 375	-1 375	-1 375	-1 075	-1 375	-1 075	-1 375
UB Egenkapital ekskl. hybridkapital	12 375	12 100	11 840	11 706	11 436	12 375	11 436	11 706
Snitt egenkapital	13 482	13 345	13 148	12 796	12 356	13 415	12 178	12 463
Snitt egenkapital ekskl. hybridkapital	12 107	11 970	11 773	11 571	11 281	12 040	11 103	11 238
Egenkapitalavkastning	9,0 %	8,7 %	5,0 %	9,1 %	10,6 %	7,5 %	9,1 %	9,0 %
Egenkapitalavkastning ekskl. hybridkapital	9,6 %	8,8 %	5,0 %	9,6 %	11,2 %	7,8 %	9,5 %	9,5 %
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital								
Netto renteinntekter	472	449	525	523	499	1 446	1 403	1 926
Renter hybridkapital	-13	-25	-18	-14	-13	-56	-46	-60
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	459	424	507	509	486	1 390	1 357	1 866
Gjennomsnittlig forv.kap	142 000	142 000	135 000	129 600	126 200	138 000	124 600	125 900
I % av gjennomsnittlig forv.kapital	1,28 %	1,20 %	1,51 %	1,56 %	1,53 %	1,34 %	1,46 %	1,48 %
Ordinær drift (justert resultat)								
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	459	424	507	509	486	1 390	1 357	1 866
Netto provisjonsinntekter	91	89	70	91	93	250	253	344
Resultatandel tilknyttede selskaper (ekskl. verdijustering Balder)	40	52	-14	21	16	27	43	64
Betaling/Vipps)								
Sum andre driftsinntekter	-1	4	2	5	1	1	5	10
Driftskostnader	226	240	232	233	226	458	685	918
Ordinær drift (justert resultat), før skatt	364	329	334	393	370	1 210	973	1 366
Resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser								
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	459	424	507	509	486	1 390	1 357	1 866
Netto provisjonsinntekter	91	89	70	91	93	250	253	344
Resultatandel tilknyttede selskaper (ekskl. verdijustering Balder)	40	52	-14	21	16	27	43	64
Betaling/Vipps)								
Andre driftsinntekter	-1	4	2	5	1	1	5	10
Driftskostnader	226	240	232	233	226	458	685	918
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	6	46	61	-3	-19	68	-14	-17
Resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser	357	283	273	396	389	1 143	987	1 383
Skatt (25 %)	89	71	68	99	97	286	247	346
Ordinær drift / justert resultat etter tap, etter skatt	268	212	204	297	292	857	741	1 037
Snitt egenkapital ekskl. hybridkapital	12 107	11 970	11 773	11 571	11 281	12 040	11 103	11 238
Egenkapitalavkastning resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser	8,8 %	7,1 %	7,0 %	10,2 %	10,3 %	9,5 %	8,9 %	9,2 %
Gjennomsnitt renter / maringer								
Gjennomsnittlig utlånsrente PM (avkastning)	2,19 %	2,48 %	3,31 %	3,26 %	3,09 %			
Gjennomsnittlig utlånsrente BM (avkastning)	2,80 %	3,37 %	4,11 %	4,03 %	3,86 %			
Gjennomsnittlig innskuddsrente PM	0,44 %	0,91 %	1,11 %	1,03 %	0,94 %			
Gjennomsnittlig innskuddsrente BM	0,44 %	0,70 %	1,41 %	1,49 %	1,37 %			
Gjennomsnittlig 3 mnd NIBOR	0,28 %	0,47 %	1,67 %	1,84 %	1,63 %			
Utlånsmargin PM (utlånsrente - 3 mnd. NIBOR)	1,91 %	2,01 %	1,64 %	1,42 %	1,46 %			
Utlånsmargin BM (utlånsrente - 3 mnd. NIBOR)	2,52 %	2,90 %	2,44 %	2,19 %	2,23 %			
Innskuddsmargin PM (3 mnd. NIBOR - innskuddsrente)	-0,16 %	-0,44 %	0,56 %	0,81 %	0,69 %			
Innskuddsmargin BM (3 mnd. NIBOR - innskuddsrente)	-0,16 %	-0,23 %	0,26 %	0,35 %	0,26 %			

I styrets beretning og i regnskapspresentasjoner er det referert til enkelte justerte resultater som ikke er definert i IFRS (alternative resultatmål eller alternative performance measures (APM)). For definisjoner av Sparebankens Sør sin alternative resultatmål se eget avsnitt.

Alternative resultatmål – APM

Sparebanken Sør presenterer alternative resultatmål (APM'er) som gir nyttig informasjon for å supplere regnskapet. Målene er ikke definert i IFRS (International Financial Reporting Standards) og er nødvendigvis ikke direkte sammenlignbare med andre selskapers resultatmål. Alternative resultatmål er ikke ment å erstatte eller overskygge regnskapstallene etter IFRS, men er inkludert i våre rapporter for å få frem den underliggende driften på en bedre måte.

Nøkkeltall som er regulert i IFRS eller annen lovgivning er ikke regnet som alternative resultatmål. Det samme gjelder for ikke-finansiell informasjon. Sparebanken Sørs alternative resultatmål er presentert i oversiktene nøkkeltall, beregninger og styrets beretning. Alle APM'er presentert med sammenligningstall. APM'ene som nevnt under har vært brukt konsistent over tid.

Sparebanken Sør's alternative resultatmål og definisjoner

APM	Definisjon
Egenkapitalavkastning	EK avkastning gir relevant informasjon om konsernets lønnsomhet ved å måle evne til å generere lønnsomhet fra aksjonærens investering. Egenkapitalavkastning er ett av konsernets viktigste finansielle måltall, og beregnes som: Resultat etter skatt i perioden (justert for rente på hybridkapital), dividert på gjennomsnittlig egenkapital (justert for hybridkapital).
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis (inkludert utbytte)	Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis. Dette for å gi leseren en mulighet til å vurdere rimeligheten av egenkapitalbevisets børskurs. Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis blir kalkulert som egenkapitalbevisernes andel av egenkapitalen (eksklusive hybridkapital) ved utløpet av perioden, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis.
Resultat / utvannet resultat pr. egenkapitalbevis	Nøkkeltallet gir informasjon om resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis i perioden. Resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet ved resultat etter skatt multiplisert med eierbrøken, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis. Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet ved majoritetsinsteresser multiplisert med eierbrøken, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis.
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	Utlånsvekst siste 12 mnd. gir informasjon om aktivitet og vekst i konsernets utlånsvirksomhet. Banken benytter Sparebanken Sør Boligkreditt (SSBK) som et finansieringsinstrument og tallene inkluderer lån som er overført til selskapet da det er den samlede veksten som er relevant å sammenlikne. Utlånsveksten er beregnet som brutto utlån inkludert lån overført til SSBK ved periodeslutt minus brutto utlån inkludert lån overført til SSBK på samme tid året før, dividert på brutto utlån inkludert lån overført til SSBK på samme tid året før.
Innskuddvekst i % siste 12 mnd.	Innskuddvekst siste 12 måneder gir informasjon om aktivitet og vekst innenfor likviditetsstyringen i banken. Innskuddvekst er beregnet som innskudd ved periodeslutt minus innskudd på samme tid året før, dividert på innskudd på samme tid året før.
Kostnadsprosent (Kostnader i % av inntekter)	Gir informasjon om forholdet mellom inntekter og kostnader og regnes som et av Sparebanken Sørs viktigste måltall. Beregnes som sum driftskostnader dividert på sum inntekter.
Kurs/ bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	Måltallet benyttes til å sammenlikne børskursen mot bokført verdi. Denne benyttes ofte for å sammenligne banker og blir beregnet som følger: Kurs på egenkapitalbeviset til Sparebanken Sør ved periodeslutt, dividert på bokført verdi pr. egenkapitalbevis.
Tap på utlån i prosent av netto utlån (annualisert)	Måltall som viser tap på utlån i i prosent av netto utlån. Beregnes som tap på utlån (inkludert tap på utlån på lån som er overført til SSBK) dividert på netto utlån, (inkludert utlån overført til SSBK) ved periodeslutt. Når informasjonen blir gitt for perioder som er kortere enn et år blir tap annualisert.
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån	Nøkkeltallet blir presentert for å gi relevant informasjon knyttet til konsernets kreditteksponering. Nøkkeltallet beregnes ved at misligholdte lån (over 90 dager) divideres med brutto utlån, inkludert lån overført til SSBK ved periodeslutt.
Utlånsmargin (PM og BM)	Måler konsernets gjennomsnittlige margin på utlån, berenget ved gjennomsnittlig rente på utlån i perioden, minus gjennomsnittlig 3 mnd. NIBOR i perioden. Gjennomsnittlig utlånsrente er beregnet som renteinntekt fra utlån til kunder dividert på gjennomsnittlig utlån til kunder i perioden.
Innskuddsmargin (PM og BM)	Måler konsernets gjennomsnittlige margin på innskudd, berenget ved gjennomsnittlig 3 mnd. NIBOR i perioden, minus gjennomsnittlig rente på innskudd i perioden. Gjennomsnittlig innskuddsrente er beregnet som rentekostnader fra innskudd fra kunder dividert på gjennomsnittlig innskudd fra kunder i perioden.
Gjennomsnittlig utlånsrente	Se utlånsmargin (PM og BM) over.
Gjennomsnittlig innskuddsrente	Se innskuddsmargin (PM og BM) over.

SPAREBANKEN SØR